

ELŐFIZETES

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos betűk sor egyenként 20 fillér,
minden követhetőnél 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 391.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rt. részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Csütörtök, október 14.

Előrehaladunk Szerbiában az ellenség heves ellenállásával szemben.

Budapest, október 13. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér:

Brakanownál a Strypa mellett a tegnapi jelentésben említett támadások során az osztrák-magyar és német zászlóaljok a negyedik támadást is visszaverték. Egyébként északkeleten nincs jelentősebb esemény.

Olasz hadszíntér:

Az olaszok tegnap nehéz- és közepkaliberű lövegekből a lafrauni fensik ellen élénk tüzérségi tüzelést kezdtek. Az ellenség tüzérsége a tenger-melléki harovonál egyes szakaszai ellen is fokozott tevékenységet fejtett ki. Olasz gyalogsági osztagok ama kísérleteit, hogy a vrsici és a tolmeini hidtőt megközelítsék, megghiusítottuk. A doberdoi fensik északnyugati részén az ellenséget meglepetésszerű tüzeléssel támadva meg, arra kényszerítettük, hogy elől levő fedezékét menekülve hagyja oda.

Délkeleti hadszíntér:

Támadásaink az ellenség leghevesebb ellenállása dacára mindenütt előrehaladtak. A Drina alsó folyásánál csapataink a szerbeket több lövészárokból kiűzték, Belgrádtól délre az ellenségtől több szivósan védelmezett támpontot ragadtunk el. A szerbek ellentámadásai minden esetben az ellenség súlyos veszteségeivel hiusultak meg. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Belgrádtól délre és Pozsarevác ellen támadnak a németek.

Berlin, október 13. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Az angolok előretöréseit Vermel-estől északra könnyű szerrel visszatúsítottuk. Soucheztól keletre a franciák ismét elvesztettek egyes árok-részeket, amelyekben október tizenegyediken még képesek voltak tartani magukat. A Champagneban Tahure-től délre tegnap este megghiusult egy francia támadás. Ugyanazon a helyen ma reggel egymást követő több vonalban megismételt támadásuk teljesen összeomlott. A Vogezeben a Schratzmaenle nyugati lejtőjén a franciák állásuk egy részét elvesztették.

Keleti hadszíntér:

Hindenburg tábornagy hadcsoporthja.

Dünaburgtól nyugatra az oroszok támadásai ágyutüzünkben összeomlottak. Az ellenség ama kísérletei, hogy a Madziol-tónok részünkről megszállott szigetét hatalmukba kerítsék, megghiusultak. Smorgontól északkeletre az oroszok támadását, amely akadályainkig jutott, visszatúsítottuk. Egyik léghajónk az el-

mult éjjel erre a megerősített és csapattal megrakott városra bőségesen hajított bombákat.

Lipót bajor herceg tábornagy hadcsoporthja.

Semmi ujság.

Linsingen tábornok hadcsoporthja.

Az ellenséget elűztük a Rudka-Bielska-Wolskaja melletti állásaiból és az Alexandria-major és az e major-tól északra húzódó magaslatok közti vonalon tul visszavetettük. Bothmer gróf tábornok német csapatai az ellenséget Hajwornokától északnyugatra (Burkanowtól délnyugatra) több állásából kivetették.

Balkán hadszíntér:

A szerbek ellentállása előrehaladásunkat csak kevésbé tudta feltartóztatni. Belgrádtól délre Zelszink falut és a Topalderskától mindkét oldalt keletre emelkedő magaslatokat rohammal elfoglaltuk. A Pozsarevác elleni támadás kedvezően halad előre. A Pozsarevác-Gradište-i országutat déli irányban átléptük. Legfeisőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Az állam háborus kölcsönei.

Arad, október 13.

A teljes tizenhét hónapja tartó háboru tartama alatt több ízben előfordult már, hogy úgy a magyar, mint az osztrák kormány és a szövetséges Németország is közvetlenül a nemzethez fordult, hogy az a küzdelem továbbviteléhez szükséges anyagi eszközöket áldozatkészségével rendelkezésre bocsássa. Ezek az úgynevezett hadikölcsönök számos oly tanulsággal jártak, melyek messze kiható politikai és gazdasági jelentőségüknek fogva komoly méltánylásra és mérlegelésre tarthatnak számot.

Igy a többek között nyilvánvalóvá vált, hogy miként a hadseregnek municióval és minden egyéb hadianyaggal való ellátására csak az egységes vezetés mellett zavartalanul működő ipar képes, továbbá miként ellenségeinknek kiéheztetésünkre irányuló törekvését is csupán a mezőgazdaság szervezetsége volt képes megghiusítani, úgy pénzügyi téren is a szervezetség és főleg a teljes önállóság azok a kellékek, melyek a valóban nagy célok megvalósítását lehetővé teszik.

A jövőre nézve is tehát egyik nagy kihatással bíró és nemzetgazdasági szempontból megmérhetlen fontosságú következménye a hadikölcsönöknek, hogy az állami hiteléletet a kültöld nyomasztó befolyásától függetlenítik, miután az állampapírok legnagyobb foku demokratizálásával a polgárok széles rétegeit nyerik meg az állam hitelezőinek, melyek minden ilyenmü akciótól a multban távol állottak.

Az állampapírok ezen népszerűsítése terén különösen nagy feladatok várnak arra az állami pénzügyre, mely már kezdettől fogva a legapróbb tőkéknek egy központba való gyűjtésére van hivatva s mint ilyen az egész országra kiterjedő közvetítői hálózata révén évtizedek óta élénk összeköttetésben áll az ország kis embereivel. Ez az állami pénzügy, mely méltán nevezhető a nép takarékpénztárának a m. kir. postatakarékpénztár. Az eredmények, melyeket a postatakarékpénztár az első két hadikölcsön kibocsátásakor elért, minden tekintetben megfelelnek a hozzá fűzött várakozásoknak. Nevezetesen az első hadikölcsönre 73 millió korona, a másodikra pedig 77 millió

korona jegyeztetett az intézet közvetítésével, mely számok akkor tarthatnak csak kellő méltánylásra számot, ha tekintetbe vesszük, hogy ezen összegeknek tulnyomó része a legkisebb jegyzések útján adódott össze.

De bármily elismerésre méltók is ezek az eredmények, a postatakarék-pénztár közvetítő hálózatában is több oly postabivatal akad még, melynél eddig nem fordultak elő jegyzések sem az első, sem a második hadikölcsönre, ami annak a bizonyosága, hogy vannak még területek és rétegek, melyeknek népessége nem vette ki részét ebből a mostani nagy nemzetfenntartó munkából oly mértékben, mint ahogyan minden igaz magyar embernek, ki hazája sorsát szíven viseli, kötelessége lett volna. Így ta-

pasztalaton alapuló tény, hogy míg Németországban a lakosság 5 százaléka érdemleges részt vett a hadikölcsönökben, addig nálunk a lakosság alig 3 százaléka rug azok száma, akik eddig a hadikölcsönök révén az állam hitelezőinek sorába léptek.

Elvárható tehát, hogy most, midőn harmad ízben fordul a magyar kormány az ország népéhez, mindazok, kik hazafias kötelességüknek eddig eleget nem tettek, fokozottabb mértékben fogják e nagy munkából részüket kivenni és ezzel mindazok a tőkék, melyek eddig gazdaságilag kihasználatlanul heverték, szolgáltatába szegődnek annak a nemes célnak, melynek megvalósulásához oly sok szép remény fűződik.

Urbán Iván báró temetése.

(Gyászszertartás a megyeház előtt. — Az alispán beszéde. — Varjassy polgármester bucsuztatója a sírnál.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 13.

Elment utolsó útjára Urbán Iván báró, Aradvármegye és Arad város közönségének olyan impozáns részvétele mellett, amilyen csak ama férfiaknak jut osztályrészül, akiknek szelleme, emléke porhüvelyük távozása után is, örök időkre él. Az a szellem, amely Urbán Iván báró hivatalos működéséből, társadalmi tevékenységéből, kulturális és emberbaráti akcióiból áradt, asszintizista liberalizmus aranypecsétjével volt veretve. Az ő nemes egyénisége, nyílt és egyenes jelleme elfojtott minden olyan tendenciát, amely a békés együttműködés, a társadalmi harmonia megbontására törekedett és ez volt a titka annak, hogy a két törvényhatóságnak apraja-nagyja őszintén szerette és becsülte őt és őszintén siratja őt elmúlásában. Megjelent a koporsójánál mindenki, akinek érző szíve van, hogy elkísérjen utolsó útjára egy férfiut, akinek nevét még sokáig fogja emlegetni az utókor, mint akinek neve emléke is áldást fakaszt. A temetése nemcsak a lehető legnagyobb pompával történt, hanem a meleg kegyeletnek olyan közvetlen megnyilatkozásával, hogy szinte azt az impressziót keltette, mintha Urbán Iván bárót nem a hideg földnek adná át a természet törvénye szerint a családja, hanem csak ideiglenes pihenőre vitték őt ki a temetőbe, ahonnan várjuk őt vissza, kívánjuk őt vissza.

A temetési szertartás ideje délután három órára volt kitűzve. Azonban a vármegyei házkörnyéke már jóval két óra előtt megélénkült. Azok a vidéki küldöttek, amelyek a temetésre érkeztek meg a délelőtti folyamán és a déli órákban felvonultak a főispáni hivatal szalonjába, ahol ájtatos imával bucsuztak el a halottól és távozás után a megyeház előtt foglaltak helyet. A bucsuzók, a ravatalt megtekintők végtelen sora és áradata mindaddig nem szűnt meg, míg csak két órakor Limbeck Károly és fia temetkezési vállalat alkalmazottjai, díszruhás huszárai meg nem jelentek, hogy a főút közepén felállított és a baldachin alatt elhelyezett ravatal díszítéséhez hozzákezdjenek, a száznál több koszorút a kocsikra felrakják.

Gyülekezik a gyászoló közönség.

A temetési rend megállapított terve szerint pontban két órakor felvonult a díszruhás rendőrség Vilma Vilmos felügyelő vaze-

tésével és a főutat a pénzügyigazgatósági palota keleti sarkától egész a Tabajdi-utáig kordonnal elzárták, úgy, hogy a hatalmas terület teljesen üressé vált a küldöttek részére. Majd nemsokára megjelent Grün Nándor főkapitány is és személyesen intézkedett, díszruhás rendőrszervezők ellenőrizték a rendelkezések végrehajtását. Az ezekre rugó közönség a főút baloldali járdáját és a küldöttek mögötti területet lepte el.

Gyönyörű, tiszta, meleg verőfényes őszi délután lehetővé tette, hogy a közönség már a szertartás előtt jóval korábban jelenjék meg és a város polgársága, különösen sok hölgy, minden talpalattnyi helyet elfoglalt. Mint egy szomorú, hajladozó fekete erdő, úgy állt körül Urbán Iván báró főispán koporsóját a megszámlálhatatlan tömegű embersokaság. Eljöttek az állami hivatalok, a vármegye és a város küldöttei, a helyőrség deputációja, falvak ünneplőbe öltözött egyszerű népe, az aradi egyesületek, hitfelekezetek és minden rendű és rangú társadalmi osztályból oly számban, hogy ennyi embert temetésen még nem látott ez a város. Ezt a tömeget nem a szertartás hideg fényessége, nem az elhunyt magas állásának varázsa, hanem az ő nagy egyénisége vonzotta. A fekete gyászoló tömegben, a monoton temetői színt a Hadik-huszárok csillogó uniformisa és a tisztek csukaszürkője tarkította.

Főszolgabírák hozzák a koporsót.

Félhárom órakor megérkeztek a koszorú kocsik és a halottas kocsik. A család koszorúja az utóbbira, a többi a koszorú kocsikra kerültek, olyan tömegben, hogy a szalagok még a kerekeket is elborították. Három óra felé közeledett az idő, midőn megérkezett a gyászoló család. Özvegy Urbán Ivánné báróné Urbán Péter báróné, Blaskovich Erneszt és neje, budaméri Ujházi Lászlóné, Almay Olivér, Blaskovich Márta, felsőlebatay Abaffy Miklós és Urbán Pál báró. Mikor a megyeház első emeletén lévő ravatalnál megjelentek, a vármegye hat főszolgabírája: Baross Ferenc dr., Csukay Gyula, Bolyos József, Salacz Gyula, Faragó István és Édes Elemér leemelte a ravatalt az érekeporosút és a családtól követve megindult vele a gyászszertartás helyére. Itt a baldachin alatt elhelyezett ravatalra helyezték. A koporsó fejénél foglalt helyet a család, míg

két oldalt községi bírók állottak égő lámpákkal, gyászfátyolos ruházatban. A koporsó előtt állott fel a város huszára a főispán rendjeit tartó vánkossal, míg a baldachin négy sarkán vármegyei huszárok és díszbeöltözött városi rendőrök álltak váltakozva, fesszes magatartással.

A koporsón egyetlen koszorú nyugodott. Az izgalmaktól és fájdalomtól megtört özvegy bánatának virágos szimbólumát, amelynek szalagján: Forrón szeretett Ivánnak — Vigasztalhatatlan Mariskád — felirat fejezte ki egy meleg családi tűzhely kihálását.

A gyászszertartás.

A ravatal bal-oldalán a város, jobb-oldalán a vármegye tisztviselői karai és küldöttségei, a helyőrség tisztkara helyezkedtek el, míg a család mögött a többi notabilitás várta a szertartás lefolyását.

Három óra után néhány perccel vonult fel Lakatos Ottó dr. minorita rendfőnök vezetésével a papság, valamennyi Aradon tartózkodó minorita atya és a rendfőnök megkezdte a szertartást, amelyet magyar nyelvű imával fejezett be és amelyet a családtagok térdre hullva mondtak vele együtt.

Az alispán beszéde.

Az egyházi funkció befejeztével Dálnoki-Nagy Lajos alispán lépett a koporsó mellé, hogy a következő megkapó és mély hatású beszéddel vegyen búcsút attól a férfiutól, akit a vármegye tisztikara, mint édes atyját tisztelt.

— Hallottuk a lesújtó hírt és nem mertük elhinni: — mondotta meglehetősen az alispán — látjuk a szomorú valót és a megdöbbentés nehéz pillanataiban alig tudjuk elképzelni, hogy Téged, aki a reánk szabott viharok élethálójában küzdelmei alatt élünk állottál vezetői, irányítói, ha eszünkünk ragyogó optimizmusoddal vigasztaltál — hogy Téged zaklatott dolgozó szobád helyett itt keressünk fel csendes ravatalodnál, a hol pihen immár a kéz, a mely oly munkás volt a pihen a szív, a mely mindig oly nemese dobogott, míg a hű és kitartó munkában meg nem szakadt.

A fájdalom és gond sötét háttér borong e ravatal mögött és a köz és társadalmi élet minden ágát mérhetetlen veszteséggel sújtva, kimondhatatlan fájdalommal nehezíti Aradvármegye törvényhatóságára és a vármegyei tisztviselői karra. A monyorói kúriából duzzadó önbizalommal és ifjú lelkesedéssel az élet útjára indulva, a Te neveddel van összeforru vármegyénk újabb történelme. Tíz éves főispánságod maradandó korszaka a haladásnak, fejlődésnek, a közjólét emelkedésének, nemcsak vezetője és irányítója, de legelső napszámosa voltál, a munka eszményi felfogásával, az ellentétek bölcs elsimításával, a jogos követelmények méltányos kiegyenlítésével.

S mitől annyi ember megszádt, midőn siker és szerencse szárnyaira vett, egy okosan vezetett harmonikus életet át egyéniséged előkelőségével megtudtad őrizni mindig az emberi méltóság egyensúlyát minden dísz, amely érdemeid folytán nevedet még ténylegesebbé tette, csak sarkaló volt a fokozott polgári munkára és aki csak mindig nyitott ajtódon Hozzád fordult, a mindenkin csak segíteni akaró emberbaráti tevékenységre.

S rá nehezedik a fájdalom Aradvármegye tisztviselői karára, mert alig van kapocs, mely szorosabban fűzne össze, mint a nap után együtt végzett teendők megannyi összekötő szála. S Te ebben nemcsak munkásságot, nem csak bölcs tapasztalataidat nyújtottad, de felénk nyújtottad egy szeretni tudó melegen érző, igaz ember szívének minden kincseit.

Mi, akik otthonodból, mert hiszen család tűzhelyed mellett ez a megyeháza volt a Te második otthonod — utolsó utadra kísérlünk és a szerető hitves; hű életársad neved méltó örököse: fiad és az iskola porait alig lerázó hazá védelmére siető unokáid, gyermekeid, ro-

konszolid. ismerőseid fájdalommal összeforunk, — mi, akik jóságod melegét annyiszor éreztük a jóságodban, egyéniséged lelki nemességében s lebilincselő varázsában találtuk fel egyik legnagyobb erősségedet, mi Téged elfelejteni nem fogunk, mi Téged elfelejteni nem tudunk soha. Könyveink felezésének, koszorúink virágai elhervadnak, de soha se mulhat el a hála és kegyelet, amely Hozzád fűződött.

Szeretett felejthetetlen jó Főispánunk, Isten veled.

A beszéd elhangzása után a Budai Gyula vezetésével felvonult egyesült énekkarok Sleifer Antal karmester dirigálása mellett rendkívül szépen énekeltek el a „Szent Istenünk” ódon zamatú egyházi kantatét.

A koszorúk.

Fél négy volt, amikor a szertartás befejeződött és a gyászolók menete elindult. A Kossuth-szobor előtt állt a menet eleje: a kezesvivő, mellette az Urbán Iván báró bárói címerét tartó hajduk. Ezután a főgimnázium és főreáliskola tanulóifjúsága vonult fel négyes sorokban az intézeti zászlók alatt tanáraik vezetésével, majd a főispán huszára következett, aki az egyszerű lejját vitte két címertartó között. Három koszorús kocsi gördült el méltósággal teljesen, roskadozva a reájuk halmozott koszorúk súlya alatt.

A kocsikon és a család koszorúival elborított koporsón a következő felírásu koszorúk voltak:

Forrón szeretett Ivánomnak — Vigasztalhatatlan Mariskát, Forrón szeretett atyánknak — Hálás gyermekei: Péter, Ilus, Felejthetetlen atyánknak — László és Mária, Forrón szeretett Papának — Elea, Erneszt, Drága jó Nagypapának — Márta, Péter, Nesti, Szeretett Nagyatyánknak — Miklós, Erzsébet és László, Felejthetetlen Nagypapának — Iván, Gazsi, Pali, Kedves Iván bácsinak — Margit, János, Szeretett Iván bácsinak — Margit Laci, Igaz mély részvétellel — Klára, Sándor, Mély üdvözléssel — Ösv. Huszár Béláné, Öszinte részvétellel — Janky család, Forrón szeretett Iván bácsi — Danasákin Pista és családja, Ilonka, Szilárdka, Öszinte barátságunk jeléül — Gróf Károlyi Gyula és Melinda, Felejthetetlen Iván Bácsinak — Melcsér László és családja, A jó barátunk szeretettel — Sármezey Manóné és gyermekei, Vilma — rokoni szeretettel, Régi öszinte barátsággal — Irma tanti, Öszinte szeretettel és tisztelettel — Alice, Resti, Felejthetetlen Keresztapának — Török Miczi, Hálás kegyelethez — Vertán István, Kedves jó Iván Bácsinak — Illa és gyermekei, Szeretett Iván Bácsinak — Julia, Kedves Iván Bácsinak — Mariska, Emil, Szeretett jó Iván Bácsinak — Eugénia, Dóra, Felejthetetlen Iván Bácsinak — Vásárhelyi István és családja, Mély-séges halála és legbensőbb kegyelethez jeléül — jó-ságos főnökének — Dr. Horváth Béla, Szeretett Iván Bácsinak — Török Géza, Öszinte részvétellel — Báró Bánhidu Antal és neje, Mély kegyelethez jeléül — Csernovics Diodor és neje, Kegyeletük jeléül — Kintzig János és neje, Mély fájdalom és kegyelethez jeléül — Dálnoky Nagy Lajos, Mély fájdalom és hálás kegyelethez jeléül — Schill József, Régi barátsággal — Gróf Bréda Viktor és neje, Hálás kegyelethez — Nachtnébel Gyula, Mély tisztelete és kegyelethez jeléül — Darányi János, Hálás kegyelethez — Dr. Zimmermann Károly, Kegyelete jeléül — Az A. Cs. G. Takarékpénztár, Felejthetetlen nagyérdemű Főispánjának — Aradvármegye Községe, Illusztris Munkatársának — Az Aradi Közlöny, Báró Urbán Iván alapító tagjának — Aradi Mérnök és Építész Egylet, Hálás kegyelethez — Az A. Cs. G. Takarékpénztár tisztviselő kara, Az intézet feledhetetlen Elnökének kegyelethez jeléül — Az aradi Polgári Takarékpénztár tisztviselő kara, Tisztelettel szeretett Elnökének — Az aradi Casino egylet, Kegyelete jeléül — Aradi Nemzeti Munkapárt, Erdemű Elnökének — kegyelethez jeléül: Az aradi polgári takarékpénztár igazgatósága és Felügyelő bizottsága, Mély fájdalom és szeretetteljes halála jeléül — Aradvármegye tisztikara, Nagyérdemű Főispánjának — Arad szabad királyi város tisztviselő kara; Arad szabad királyi város törvényhatósága, Das Offizierskorps des K. u. K. Huszáren regiments No. 3., Kedves Iván Bácsinak — Olivér és Pauline, Felejthetetlen Iván bátyánknak

— Magda, Miklós, Legmélyebb részvétellel — Nyéki Ilona, Öszinte részvétellel — Az aradi Torna egyesület, Öszinte részvéte jeléül — Az aradi Vörös Kereszt választmánya, Atyai jóakarójának — Dr. Nemess Zsigmond, Kegyelete jeléül — Az aradi Verseny Egylet, Mély részvétellel — a Világosi járás, Mély részvétellel — a borossabesi járás tisztikara, A Kedves Iván bácsinak — A kis Paulinka, Szeretett Főispánjának — A kisenői járás tisztviselő kara, Nagynevű pártfogójának — Aradi Nemzeti Színház igazgatója és személyzete, Felejthetetlen főispánunk kegyelethez jeléül — Tót-váradai körjegyzőség, Szeretettük jeléül — Adrienne és Feri, Mély tisztelete és részvéte jeléül — Máriaradnai járás tisztikara, Kegyelete jeléül — Csiky Odön és neje, Hálánk és tiszteletünk jeléül — Káráz József Mihály és Kampert családok Simánd, Mély fájdalommal anemestelkü jó barátának — Emelka néni, Irma, Igaz részvétellel — Baross Zsiga és neje, Legőszintebb részvétellel — Vécsey Béla és neje, Szeretettel — Boris, Kegyelete jeléül — Neuman család, Isten Veled — Michon, Kedves Sógornak szeretettel — Berta, Mély tisztelettel — Az Arad Csanádi E. V. tisztikara, Kegyelettel — A MAV. aradi üzletvezetőség, Kegyelettel — Az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak igazgatósága, Kegyelete jeléül — Kehrér Károly, Igaz kegyelethez — Dr. Parecz Béla, Szeretettel Iván Bácsinak — Vásárhelyi Dezső és családja, Kegyes pártfogójának — Csiky Lukács, Földesurának — Simánd község közönsége, Mély halála és kegyelethez jeléül — Aradvármegye jegyzői kara, Mély részvéte jeléül — Az aradi járás közönsége, Fájdalmunk és Kegyeletünk jeléül — Az Arad Csanádi Gazdasági Takarékpénztár felügyelő bizottsága, Öszinte kegyelethez — Jakabffy Gyula és neje, Tisztelettel szeretettel — Viry Lajos.

A gyászoló menet.

A koszorús kocsikat a főispán rendjeleit vivő városi huszár követte. János bácsi — a polgármester huszára fesszes díszben vitte a bársonypárnát, amelyen a rendjelek csillogtak. Méltósággal teljes gyászpompában vonult fel ezután a minoritarand papsága. A gyászzornatásban levő papság közepén Lakatos Ottó dr. rendfőnök haladt. Utánuk a hatlovas komor pompájú gyászhintó gördült, amelyen a család koszorúi borították el a remekművű sötét ére-koporsót. A gyászhintótól jobbra-balra aradvármegyei községi bírák vitték a lámpásokat. A gyászhintót a család követte, legelől a főispán mélyen lesújtott özvegye, akit fia Urbán Péter báró vezetett a karján. A család után a küldöttségek és a gyászoló közönség következett.

A gyászoló közönség sorában ott voltak: Bíró Albert, a Máv. üzletvezetőség Just Ferenc vezetésével, a pénzügyigazgatóság Réka József vezetésével, a posta és távirat hivatal Burger György vezetésével, az aradi polgári jótékony egylet és az izraelita jótékony egylet küldöttségei. Parecz Gyula, Parecz György, az izraelita hitközség Nemes Zsigmond dr., Deutsch Andor, Tenner József és Fodor Gyula vezetésével, Ottenberg Tivadar udvari tanácsos, kamarai elnök, Varjassy Lajos dr. kamarai titkár, a tanítóképző intézet tanári kara Karoliny Mihály vezetésével, Múlek Lajos és neje, Neuman Adolf báró, Heppes Miklós kuriai bíró, a királyi törvényszék Köller János táblabíró vezetésével, az Acsev. Fábry Sándor dr. vezetésével, az aradi királyi ügyészség Eckenberger Károly és a járásbírószék Kovács József vezetésével, az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár Bohus Zsigmond báró v. b. t. t. és Heinrich Sándor vezérigazgató vezetésével, Arad szabad királyi város törvényhatósága Varjassy Lajos polgármester és Lőcs Rezső helyettes polgármester vezetésével, Aradvármegye tisztikara Dálnoki Nagy Lajos alispán vezetésével, Aradvármegye főszolgabírái és járási tisztikarai, Solymossy Lajos báró, Finta Lajos műszaki tanácsos, a folyam-mérnöki hivatal vezetője, Virágh Lajos főmérnök, az Aradi Polgári Takarékpénztár tisztviselői kara Natland Bernát vezérigazgató vezetésével, Központi Takarékpénztár Deutsch Károly vezérigazgató vezetésével, az Osztrák-Magyar Bank aradi fiókja Unzer Ferenc bankfőnök vezetésével, Steinur Ferenc és Goldschmidt Sándor az aradi tőzsde képviseletében, Purgly János,

Kintzig János, Vásárhelyi József, Vásárhelyi Dezső, Capdabó Géza, Tagányi Sándor dr. és Haba Béla az Aradi Ipar- és Népbank képviseletében, Neuman Dániel báró, Pap I. János görög keleti román püspök, Hamza Agoston archimandrita a hódosbodrögi zárda főnöke és Balcs János esperes az aradi görög keleti román püspökség képviseletében, Ciorogáriu Romulus a román papnevelde és tanítóképző igazgatója, Goldis László szentszöki titkár, a Viktória takarékpénztár tisztviselői Raicu Sebő, a fafelügyelőség Kehrér Károly tanfelügyelő vezetésével aradi Vörös Kereszt Egylet Vásárhelyi Janka, Tisoh Mórné és báró Neuman Alfródné vezetésével, Resch Ferenc tábornok állomásparancsnok, Schreier alezredes tőrparancsnok, Bánhidu Antal báró, Baross Lajos dr., Königsberg Fiedel gróf, özv. Andrányi Károlyné, özv. báró Andrányi Károlyné, Frint Lajos, Várvölgyi Lajos dr., Csécsi Imre, Gidófalvy Béla dr. törzsorvos, Veinovits szedres, Uchritz Amade Emil gróf, Aradi Kereskedők Köre Kneffel Lajos elnök vezetésével, Ipolyi Keller Iván, az aradi Athletikai Klub Vas Guszáv vezetésével, Bohus Lajos báró, Kemény Bertalan műszaki tanácsos, Az aradi tornaegyesület Denhof Sándor és Erdélyi Ferenc vezetésével, Fecska község előjárósága Senk Ferenc főszolgabíró és Hunyár Algernon szolgabíró vezetésével, Szineke, Aradvári, Sikló, Kürtös, Mondorlak, Mikelaka, Öszentanna, Ujszentanna és Óthalom községek előjáróságának küldöttségei és még mások.

A menetet, amelyben az aradi helyőrség oszlopokból tisztikarukkal képviselve voltak a vadászszázalaj önkéntes iskolája, a hármas huszárok díszbe öltözött szakasza és egy osztag díszruhás esendő sárta be. A József főherceg-uton, Karolina- és Varjassy József-utakon végig mindenhol nagy közönség várta és kísérte öszinte részvétellel utolsó útján Arad nagy főispánját.

A temetőben.

A temetőben már délután három órakor kezdett gyülekezni a közönség az Urbán család sírkertje mellett a annak környékén. Délután fél öt volt már, mire a temetői menet az alsótemetőbe kiért. Egymásután érkeztek meg a foglaltak helyett a sírkert körül a küldöttségek, majd megérkezett a halottas kocsi is. A lélekharang csilingelése közben vitték le a ére-koporsót a kocsiról Lőcs Rezső helyettes polgármester, Green Nándor főkapitány, Nachtnébel Odön főmérnök, Vlay Ferenc főpénztáros, Vannay Gyula és Kovács Vince tanácsnokok. A menet élén a minorita atyák haladtak, a gyászszerterást végző dr. Lakatos Ottó rendfőnök fényes segédletével, majd a koporsót vivő városi funkcionáriusok következtek a utánuk a család tagjai. A sírkert környékét ektorára már beláthatatlanul nagy, előkelő gyászoló közönség töltötte meg.

A polgármester bucsuztatója.

Egész a sírkertig vitték a városi tanácsosok a koporsót. Itt Lakatos Ottó dr. segédletével együtt imát mondott majd újból beszantelte a koporsót a szertartást magyar imával fejezte be. Most Varjassy Lajos dr. polgármester lépett a sírhoz a a következő gyászbeszédet mondotta:

— Mélyen tisztelt gyászoló közönség! Nemcsak Arad városát mint erkölcsi testületet, hanem Arad városának minden egyes polgárát gyászba borította főispánunknak, Urbán Iván bárónak váratlan elhunytja. Az elhunytat nem csupán a főispáni állás díszes és méltósága, hanem a város polgárainak szeretete és ragaszkodó hűsége vette körül. Urbán Iván azok közé a kivételes egyéniségek közé tartozott, a kik hivatalos kötelességük teljesítésében a felelősséget szeretettel melegezték, az emberi szív kimondhatatlan jószágát tudták megváltani. Egész ember volt Urbán Iván, a ki hivatalos működésében önmagával szemben szigorú és kimondhatatlanul, embertársával szemben elnéző és

kipadhatatlan jóindulatot tanusított. Arad város polgárainak nemcsak nagyrabecölése, de szívünknek odaadó szeretete övezte az elhunyt és a sok-sok ezer ember szíve mélyén fogja gyászolni Urbán Iván háró emlékezetét. Most midőn örökre elváltak, Arad város egész közönsége mélyszégyen fájdalomnak és gyászának adak szomorú kifejezést.

A színtársulat tagjai a beszéd elhangzása után elénekelték a „Mért oly borus” című gyászdalát, majd a koporsót leeresztették a sírba. Itt is, ott is hangos zokogás hangzott fel a pillanatban a közönség sorából, jelölve annak a végtelen szeretetnek és becsülésnek, amellyel az elhunyt főispán iránt kivétel nélkül mindenki viseltetett.

Az elhunyt főispán lelki üdvéért holnap délelőtti 10 órakor a Minorita-alyák templomában rekviem lesz.

A részvét.

A gyászoló családhoz Augustia főhercegnő meleghangú részvétlevelét intézte, ezenkívül a következők küldtek újabb részvétleveléket, vagy táviratokat: Temesvár szabad királyi város és megye tisztviselő kara, a temesvári görög keleti szerb egyház nevében Lelics György püspök, Szapáry Konstantin (Albert-Irsa), Libits Adolf (Temeshidegkut), Beliczy Tibor (Sarkad), Eckhardt Lili és Tibor (Torda), Duka Aladárné (Kassa), Herczeg Ferenc (Budapest), Tisza Kálmán (Budapest), Joanovich alezredes, Almásy Dénes, Várady L. Árpád kalocsai érsek, Somsich Andor, Szathmáry István.

A megyénél pedig az aradi királyi törvényszék, a királyi ügyészség, az aradi tanítóképző intézet és a folyamterméki hivatal kondoleáltak.

A ravatalnál kitett íven a mai napon a következők írták alá a nevüket: Mittner Imre, Szathmáry István, Lugossy János, Balla Frigyes, Gérecz Károly és neje, Horváth Gyula, Aradvárosi felső kereskedelmi iskola tanári kara nevében Somogyi Gyula dr. igazgató, Aradvárosi női kereskedelmi iskola tanári kara nevében Török László, Nágel Vilmos, Erdős Dezső, az izraelita hitközség megbízásából Nemes Zsigmond dr., Serák Géza, Hirschmann Albert, Edes Elemér, Petkovics János, Kozma Sándor, Szűts Pál, Popovits János plébános Alsóbárakonyból, Pichler János, Faragó István, Hollóssy Kálmán, Mairovitz Adolf dr., Karoliny Mihály a tanítóképző igazgatója, Brandeis Henrik, Neuman Dániel báró Varga József, Farkas Ernő, Vizer Alejos, Eckensberger Károly királyi vezetésű ügyész, Tompa Gyula dr., Gyene Zoltán, Imreh Géza, Rieger Imre, Finta Alajos, Hann Alajos, Kehrer Károly királyi tanfelügyelő, Ráskó László, Cabdebó Géza tábornok, Bolyos Imre, mezőmaderasi Fodor Aladárné, Tisch Mór dr., Janosovics Ferenc, Palotay Ferenc, Palotay Antal, Török Dénes, Mairovitz Emil és neje, Goldschmidt Sándor, Almásy Pál, a Vörös Kereszt aradi választmányja, Solymossy Lajos báró, Sugár Jenő dr., Bozóki Mátyás, Török Dezső, és Cselkő Árpád.

Krematórium Budapesten. Budapestről jelentik: Az a mozgalom, amely célul tűzte ki, hogy a halotthamvasztást Magyarországon is meghonosítsa, most komoly lépéssel jutott előbbre. A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet ennek idején pályázatot tűzött ki budapesti nagyszabású krematórium tervezetére és Pogány Mórné műépítész nyerte el az aranyérmét. A főváros közgyűlése el is határozta a krematórium felépítését, de a belügyminisztérium nem hagyta jóvá ezt a határozatot. A közegészségügyi főosztály most elkészítette a krematórium tervét és költségvetését. A tervezet legközelebb a közgyűlés elé kerül, amely valószínűleg el is fogadja. A közoktatásügyi minisztérium sem olyan tartózkodó már, mert a háború sokban igazolta a krematórium szükséges voltát. A hadvesztőség meg is valósította a mérnökegyület tervét és két krematórium működik a ragályos betegségben elhunytak hamvasztására, az egyik Zsolnán, a másik Szilvóniában.

Anglia és Németország mérkőzése a Balkánon.

(Ahol eldőlt a világháború. — Görögország magatartása.)

Távlati tudósítás.

Stockholm, október 13.

Az Aftonbladet a Szerbia segítségére szóló angol és francia katonai expedícióval kapcsolatosan, az entente szándékairól és céljairól a következőket írja:

— Feltűnő gyorsasággal siet Anglia és Franciaország Szalonikiben csapatokat partraszállítani. Ezeket állítólag Szerbia támogatására szánták, de azt kell kérdeznünk: miért nem viselte az entente eddig Szerbia sorsát a szívében és miért siet most annyira?

Tagadhatatlan, hogy közvetve Szerbiát is támogatja a partraszállított, illetve partraszállítandó expedíciós sereg. De főoka Anglia és Franciaország lázas balkáni ellenakciójának a központi hatalmaknak Szerbia ellen megindított nagy támadó akciója, a melynek végső célja Konstantinápoly elérése, a mi egyértelmű a francia, de különösen az angol gyarmati uriság veszélyeztetésével. Az expedíciós sereg azokat a stratégiai fontos pontokat öhsajtja a német és osztrák-magyar seregek előtt elérni, a melyekből gátat vehet a középponti hatalmak Konstantinápoly felé való előrehaladásának. Anglia részére a flandriai harcok másodrendű jelentőségűek, abban a pillanatban, a mikor a középponti hatalmak csapatai Bulgária határai felé közelednek.

Bulgária a viszonyok különös alakulása folytán íme most negyedszer fogja a világtörténelemben középpontját képezni egy, a gyarmati hatalomért megindított háborúnak, amely Nagy Sándor harcához hasonló dimenziókat ölthet. Az esetben, ha a németeknek sikerül Konstantinápolyt elérniük, úgy onnan óriási területekre kiható akciót kezdenek. Egész Észak-Afrikára és elsősorban Egyiptomra. Azsiában pedig Perzsiára és Afganisztánra és végeredményében egész Indiára kiterjedhet fegyveres befolyást gyakorolhatnak és megváltoztathatják az évszázados hatalmi viszonyokat. Itt az állóharc teljesen lehetetlen és Azsia, valamint Afrika határtalan síkságain semmi sem állíthatná meg az erősebb fél előrenyomulását. A Konstantinápolyért, valamint a Fekete-tengerhez vezető kereskedelmi utakért vívandó harc, Bulgária mozgósítása által, óriási küzdelemmé kezd fejlődni. Angliának Erzsébet alatt kezdődött világuralma óta először látjuk közeledni azt az időt, amikor ez a gyarmatokat kihasználó ország szárazföldön kénytelen leg-hatalmasabb ellenségével felvenni a harcot, a nélkül, hogy óriási flottájának bármilyen hasznát is vehetné.

Amsterdam, október 13. A londoni Manchester Guardian írja legutóbbi számában: Az új görög kabinet valószínűleg megismétli az előbbi kormány tiltakozását. Ez utóbbi tiltakozást komolyan fogják megtenni. Nem lehetetlen, hogy azokat az erőinket, melyek a szalonikii vonalon kezdik meg operációikat, bázisukban épen Görögország fogja fenyegetni. Ez a kijelentés rendkívül kellemetlen. Annál rosszabb dolog, mert a tényleges hatalom me már Konstantin király kezében van és ez inkább a Németországgal való barátságot keresi, mintsem Szerbia megvédésével törődik. A szalonikii vonalat tehát nagy veszély fenyegeti, noha Szerbiának ez az egyetlen éltető ere és ezen a vonalon át nagyobb szállítmányok indulnak

naponként Oroszország felé. A bolgárok mindenáron elakarják vágni ezt az életerst.

A szalonikii vonalnak más igen fontos szerepe is van. Nemcsak Szerbia megvédésére van rá szükség, hanem azért is, mert kitűnő támadási bázist nyújt Bulgária és a német hadsereg ellen, mely Bulgárián át Törökország felé nyomul. A gallipoli angol-francia sereg, ha a tél folyamán nem tud tért nyerni, a végső veszedelembbe jut, mert egészen bizonyos, hogy a német és osztrák-magyar seregek hamarosan elérik a bolgár határt. Nem szabad megelégedezni még arról sem, hogy Egyiptomot és a Szezei-csatornát is védelmeznünk kell. A németek jól tudják, hogy Egyiptom a mi Achilles-sarkunk és a Szezei-csatorna elhódítása mérhetetlen veszteséget jelent számunkra. Már pedig a német seregek Egyiptomot is fenyegetik.

Hatvan mozijegy sebesült katonáknak.

(Kovács Vince hat koronája.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától

Arad, október 13

Arad szerencsésen meguszta a háborút. Semmitéle szomorú nevezetességre nem tett szert, ha eltérünk attól, hogy úgy emlegetik, mint a legdrágább magyar várost. Most azonban itt a veszedelem: a hírhedt válság veszedelem; Aradot idestova így fogják emlegetni:

— Arad? Igen, igen az a város, a hol a sebesült katonákat nem engedi ingyen mozielőadásokra a városi tanács!

Ezt a szomorú nevezetességet Kovács Vince kulturtanácsnoknak köszönheti Arad. A kulturtanácsnok épen nem hazafias szellemtől áthatott és távolról sem logikus indítványát, a mellyel a sebesült katonákat kikérgette a mozikból, az aradi sajtó nem hagyta szó nélkül. Az Aradi Közlöny is kifejezést adott annak a hangulatnak, a melyet a tanács intézkedése keltett és megírta, hogy nincs ember, a ki megértse az olyan csavaros okoskodást, hogy a moziba teljesen ingyen bebocsátott sebesült katonák megkárosítsák a várost.

Az igazság megmondása azonban nem nyerte meg a kulturtanácsnok tetszését. Levelet írt az Aradi Közlöny kiadóhivatalának és tudatta, hogy nem kéri a lap további küldését. Mintán pedig az előfizetési díjakat az év végéig kiegyenlítették, a neki visszajáró összeget fordítsák tetszés szerinti célra. A kiadóhivatal tudomásul vette Kovács Vince levelét és hat koronát visszajuttatott a kulturtanácsnokhoz, aki azonban nem fogadta el az összeget.

— Ez nem illet engem — izente — tegyenek vele azt, amit akarnak.

Haragos embernek nem csak nincs igaza, hanem nem is lehet beszélni vele. Még egyszer elküldtük a hat koronát, Kovács Vince még egyszer visszaküldte. Mintán vég nélkül nem lehet folytatni ezt a futballjátékot, tanácskozás kezdődött, hogy mi történjen Kovács Vince hat koronájával. Humor iránti érzékkel adta a tanácskozás egyik résztvevője azt az ötletet:

— Mintán Kovács Vince mint új arkaival lángpallossal áll a mozik ajtajában (vagy legalább is odaküldi segédarkangyalait) és a kultúra és hazafiaság nevében könnyezve elűzi a szórakozni vágyó sebesült katonákat, („Ne legyenek a mozik gavallérok a város zsebére!” — mondja) — tehát a legjobban úgy használjuk fel a tanácsnok ur hat koronáját, hogy mozi-jegyeket vásárolunk hat-tól a sebesült katonáknak. Ha Kovács tanácsnok üzte ki őket a szórakozó helyükről: barát melessenek oda a szigorú és haragos tanácsnok pénzén.

Igy is történik. A hat koronából hatvan sebesült katonának juttat az Aradi Közlöny 10 filléres városi mozijegyet és így Kovács Vince hat koronája lesz az első „jóvétel”, amelyet a szegény sebesültek ingyen szórakozásának megadózásával akar szerezni a tanács.

Románia várakozó állásponton

(Kereskedelmi viszony Németországgal. — A zavaros Balkán-helyzet.)

— Távirati tudósítás. —

Bukarest—Szófia, okt. 13.

A román kormány félhivatalos organuma, a „Viitorul” hosszabb cikkben foglalkozik a görögországi kabinetváltozással s a többiek között ezeket írja:

— A Duna és az aegai tenger közötti területet oly annyira különböző nemzeti érdekű és ellentétes irányú aspirációju népek lakják, hogy azoknak egyszerű megerősítése surlódásokat és gyakran összeütközéseket idéz elő. A kölesönös bizalmatlanság és irigy versengés elősegítik a Balkán-komplex még nagyobb mérvű összezavarását, oly annyira, hogy nagyon nehéz az eredmények alapján Európa e részében ítéletet alkotni. A mi teendők az, hogy nyugodtan és türelemmel várjuk be ezen események fejlődését és támaszpontjainkat csakis a mi saját érdekeink bírálataban keressük.

Az egyesek által a jóslások és feltevések alapján hirdetett politika nem lehet egy rendezett állam politikája, különösen, ha a jóslásoknak és feltevéseknek alapját egy olyan ingadozó talaj képezi, mint a Balkán félsziget.

Románia és Németország viszonya.

Bukarest. Az *Argus* jelenti: A német lapokban nyílt és kategorikus magyarázatot találunk arra a kérdésre, hogy miért szakadt meg csaknem teljesen Románia és Németország között a kereskedelmi levelezés és árutorgalom. Egy hivatalos kommuniké, amely a német kereskedelmi szaklapban megjelent, a következőket mondja:

— Egy idő óta a Németországból Romániába intézett kereskedelmi leveleket a németországi postahivatalok azzal a megjegyzéssel küldik vissza a feladóknak, hogy ezidőszert nem kívánatos Romániával magánüzleteket kötni.

Ezzel kapcsolatban — írja az *Argus* — a német vasutak vonakodnak német kocsikat Romániába küldeni. Amint illetékes helyről értesülünk, ezen intézkedések mindaddig életben fognak maradni, míg a Németország és Románia politikai viszonya végleg nem tisztázódik. Előrelátható, hogy addig még néhány hét fog eltelni.

Megszakadt a nis—szalonikii vasútvonal.

Bukarest, október 13. Azon nagyszabású csapatmozdulatok következtében, amelyek ezidőszert Szerbiában folynak, a prahovo—nis—szalonikii vonalon minden nem katonai jellegű közlekedés megszűnt. A francia, angol, belga és olasz alattvalóknak, akik a hazájukba visaza akarnak térni, Szentpéterváron, Svédországon, Anglián és Franciaországon át kell ezt az óriási utat megtenniük.

Bulgária aknákkal elzárta az oroszok dunai utját.

Bukarest, október 13. Calatamból jelentik a bukaresti lapoknak: Két orosz gőzhajó, amely hat uszályhajót vontatott, hadianyagot szállított a szerbeknek. Amint a gőzhajók Vidinhez közeledtek, egy bárka tartott feléjük, amelyben a vidini pretektus és a kikötő kapitánya ült. A két hivatalos személy jelentette az orosz gőzhajó parancsnokának, hogy ne haladjon előre, mivel a Duna alá van aknázva és Bulgária semmiért sem vállal felelősséget. Az orosz gőzhajó parancsnoka nem halogatott a bolgárok tanácsára és folytatva útját Szerbia felé.

Károly király halálának évfordulója.

Bukarest, október 13. Károly román király halálának első évfordulója alkalmából Curtea-de-Argesben, az elhunyt király temetkezési helyén, vasárnap délelőtt ünnepélyes gyásztisztiztetet tartottak, amelyen a királyi család összes tagjai, a miniszterek és a meghívott vendégek vettek részt. Jelen volt az istentiszteleten Hohenlohe herceg is, aki mint vendég időzik a királyi családdal. Az ünnepélyes gyásztisztiztetet után a király és családja az elhunyt uralkodó sírjához járultak. Ferdinánd király letérdelt és néhány pillanatig imádkozott. Amikor felállt, szeméi könnyesek voltak. Ugy a királyi pár, mint a hercegnők és Miklós herceg, a szertartás szerint, égő gyertyát tartottak kezükben. A királyi család vasárnap délután 4 órakor különvonaton utazott vissza a fővárosba. Busche, Németország követe Vilmos német császár nevében békorkorut helyezett I. Károly király sírjára. A követ a többiek között Bronsart szerezde, a német hadsereg képviselőjének jelenlétében koszorúzta meg Károly király sírját.

Orosz mesék a román viszonyokról.

Bukarest. A félhivatalos *Viitorul* írja a következő érdekes sorokat: A koronás fejedelem elleni merényletekről szóló hírek csodálatos következetességgel merülnek fel egymás után. Igaz, hogy már régen nem olvastunk ilyenfajta hírt, de most megint felbukkant egy és pedig egy bennünket közelről érdeklő.

Az „Odisei Listok” című orosz lap szeptember 20-iki, f. évi 258-ik száma egy állítólag bukaresti eredetű táviratot közöl a következő tartalommal:

„Bukarestben szilárdul tartja magát a hír, hogy a rendőrség leleplezett egy Ferdinánd király élete ellen szőtt összeesküvést. Mi és velünk együtt az egész világ tudja, hogy ilyen hír egyáltalában nem volt Romániában forgalomban. Hogy minden kétséget eloszlassunk, utánjártunk a dolognak. Az eredmény az volt, hogy az Odisei Listok által elterjesztett hírt úgy a rendőrség, mint a rendőri prefektusok, valamint a belügyminisztérium is koholmány-nak minősítették. Nagyon sajnáljuk, hogy ilyen izléstelen híreket elterjeszthetnek.”

Fizetés jár a hadbavonult tisztviselőnek.

(Az aradi törvényszék humánus ítélete.)

Az Aradi Közlöny tudósítja.

Arad, október 13.

Az aradi törvényszék felebbviteli tanácsa érdekes ügyben hozott ma jelentőséges ítéletet és kimondta, hogy az aradi munkásbiztosító pénztár, illetve a pénztárat erre utasító Állami Munkásbiztosító Hivatal helytelenül és inhumánusan járt el, mikor megtagadta egy legénységi állományban szolgáló tisztviselője fizetésének kiadását.

Kappner József az aradi munkásbiztosító pénztár tisztviselője mindjárt a mozgósítás első hetében bevonult a gyulai 2. honvédszállóezredhez, mint póttartalékos honvéd. A harc-térre ment, ahol vitézül viselkedett és utóbb meg is sebesült. A munkásbiztosító pénztár néhány hónapig pontosan megküldte hősiessen harcoló tisztviselőjének fizetését, előbb a harc-térre, utóbb a sebesült kórházba, a míg egy szép napon a várt fizetés helyett hivatalos levelet kapott Kappner. Arról értesítette az aradi pénztár, hogy az Állami Munkásbiztosító Hivatal utasítására beszüntette a fizetés kiutalását, állását azonban fenntartják részére addig, amíg a háborúból hazatér.

A nem humánus és nem jogos intézkedést Kappner nem vette tudomásul. Miután azok a tisztviselők, akik nem tiszt, hanem legénységi állományban harcolnak, minden állami hivatalban megkapják fizetésüket, Kappner is ragaszkodott jogaihoz és amikor hiába próbálkozott szép szerével pénzéhez jutni Fuchs Albert dr. ügyvéd útján keresetet indított az aradi járásbírósnál visszatartott fizetése folyósítása iránt. A tárgyaláson a munkásbiztosító pénztár érdekeit és álláspontját az Állami Munkás Hivatal képviselte, amelynek megbízásából Papp Géza miniszteri osztálytanácsos jelent meg Aradon. Bozók Máttyás járásbíró elfogadta Papp miniszteri tanácsos érvelését és elutasította keresetével a hadbavonult tisztviselőt.

A törvényszék felebbviteli tanácsa Szalay Béla dr. törvényszéki bíró elnöklete alatt tárgyalta ezt az ügyet. Miután időközben a Kuria kimondotta, hogy az Állami Munkás Hivatal nem jogosult a pénztárak képviselőit bíróságok előtt, a mai felebbviteli tárgyaláson már rendes ügyvédi képviseléssel igyekezett az aradi munkásbiztosító pénztár megvédelmeznit azt az álláspontját, hogy nem fizeti tovább harcoló tisztviselőjét. Fuchs Albert dr. ezzel szemben bebizonyította, hogy a pénztár szabályai szabályzata értelmében jár a fizetés a tisztviselőnek és hogy ez a szabályzat nem függ az Állami Munkás Hivatal jóváhagyásától, csupán az Országos Munkásbiztosító Pénztártól, ez utóbbi pedig hozzájárult a szabályzathoz. Végül arra mutatott rá a katonáskodó tisztviselő ügyvédje, hogy hazafias kötelességet teljesít minden hivatal, magánvállalat és munkaadó, ha legalább legénységi sorban szolgáló tisztviselőjének megadja a fizetését a háború alatt is.

A felebbviteli tanács meg is változtatta az előfoku ítéletet és kötelezte az aradi munkásbiztosító pénztárt arra, hogy Kappner József visszatartott fizetését adja ki és a háború folyamata alatt is rendszeresen fizesse a hazafias kötelességét vitézül teljesítő tisztviselőt.

Hadffy altábornagy a honvédek között.

— Aradi főhadnagy levele egy érdekes tábori ünnepélyről. —

Az Aradi Közlöny tudósítása

Arad, október 13.

Horovitz Gusztáv derék kollégánk, aki az északkeleti harctéren van hónapok óta, a következő érdekes levelet küldte ma egyik aradi barátjának:

Piláner-Battin hetedik hadseregének egyik csoportját a napokban Hadffy Imre „a honvédek bálványa” vette át és ma Öfelségénévnapján jelent meg először körünkben, Z.-ben. Nem tudom milyen jellemzések jelentek meg eddig arról a nagyszabású hadvezérről, de annyit megállapíthatok, hogy frappáns hatást tesz már a megjelenésével is az emberre. Markáns arc, nagy intelligenciát sugároz; komoly, bárázdás, de határozottan rokonszenves fej. A kitérítések feltűzése után beszédet intézett a legénységhez. Elsőrangú szónok. A retorikai fordulatokban, a legszínesebb képekben, ötletekben szinte meglepően gazdag, magyarságban virtuóz beszédet intézett a katonákhoz, akiket fiamnak szólítva, egyszerűen megverte a szíveket. Látni, hallni ezt a nagy generálist, spontán rabjává lesz az ember és elhiszi, hogy nemcsak a tisztjei, hanem a legénység is bálványozza. Ma őt tartják a legnagyobb, legmagasabb magyar katonai szeminak, aki méltán odaállítható a legnagyobb és legragyogóbb német hadvezérek mellé.

Talán nem érdektelen, ha megjegyzem, hogy miként folyt le nem nagyon messzire a fronttól a Békéssy dandár ünnepélye, melyet Öfelsége névnapján rendeztek és amelyen a kiváló Békéssy alezredes személyének szóló különös kitérítésként Hadffy altábornagy csoportparancsnok is részt vett. Békéssy vezérkari alezredesről tudni kell azt, hogy először hadtápszolgálatra szánt csapatokból szervezett brigád élére állítva csodálatos haditetteket hajtott végre. Oroszlánrésze van az oroszoknak Bukovinából való kikergetésében. Ahol komoly akcióról volt szó, ott a Békéssy brigád, amely az ország minden részéből összeszedett honvédekből áll, kapta a legsúlyosabb feladatokat és az eredmény: hogy ma „vasmadár”-nak hívják az aránylag maroknyi csapatot, Békéssy mellett pedig a Lipót rend és a vaskorona rend hadi érdemkeresztje és vaskereszt díszíti. Az ilyen katonai kiválóságnak astan a fellebbvalói is megadnak minden megbecsülést. Hadffy első látogatása is olyan jelentős napon, mint Öfelsége névnapja, a Békéssy dandárnak szólt. Pont tiskor érkezett meg segédtisztjével a kegyelmes ur. A szabadban művészi elrendezésben gyönyörű oltárt emeltek fenyőgalyakból. Rutiray Gyula százados, akinek csapatában esett el Déry Zoltán, és aki hosszú keresés után felkutatta az elesett hős sírját, egész művészgárdát szervezett tisztekből és katonákból, akik énekkel és zenével kísérték a misét. Normális körülmények közt még csak nem is téma egy zenés mise, hiszen annyira mindennapi, de künn a fronton, ahol huszonnégy óra alatt kell megszervezni mindent és ennyi idő alatt kell még a hangszereket is beszerezni, boszorkányos ügyességgel lehetséges csak. A jobb hangú énekesek a magyar himnusz énekeltek mise előtt, a mise alatt pedig Gounod Ave Mária-ját. Mascagni (erre az olaszra nem haragszunk) Sicilianáját játszotta egy törvénytörő hadapódunk, egy professzor zászló-

sunk, egy katonánk, aki ottbón cigányprimás a pesti Bodó kávéházban és harmoniumon egy papnövendék. Ugy-e furcsán összekerült társaság? Hát még a hangszerek. Csellóért egy tiszt robogott Ocsornoviba, hegedűt a cigány hozott magával a harctérre, de a többi ennek az agyongyötört városnak porral, törmelékkel belepert sugából kellett összekotorászni. Hurokat drótból, telefonbuzalokból fabrikáltak és azért mikor felhangzott a művészi készültséggel játszó kis társaság zenéje, bizony könnyes szemekkel nézett maga elé a kegyelmes urtól kezdve le a legöregebb népfelkelőig mindenki. *Mise után nyolcven embert dekorált Öxcellenosiája*; mindenkivel kezét szorított, mindenkivel néhány barátságos szót váltott. Ezután hangzott el Hadffy altábornagy beszéde, amelynél szebbet, magyarabbat katonatűleket még nem hallottak, lefeljebb Hadffytól másutt, más alkalommal. De hálásak is voltak a honvédek, olyan díszmenettel revansszirozták a nagy hadvezér gyűjtő beszédét, amelynek dübörgése csaknem túlharsogta a hegyekről mennydörgő nehéz ágyunk szüntelen bömbölését is.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Csütörtök: „A két jómadár”, újdonság.

Péntek: „Bőregér”, operett.

Szombat: „Kávéházi Konrad” operett újdonság először.

* A két jó madár bohózatnak van kiírva, mert magában bohózat, hogy ilyen rossz darabot meg lehetett írni a ami több, elő lehetett adni. Csodálatunk tárgya első sorban a Vig-színház, ahol ez színre kerülhetett. Nemesak élelmiszerekben mutatkozik hiány, hanem jó vígjátékokban is. Az első majd csak elviseljük, de a rossz bohózatokkal nem feltétlenül szükséges elszomorító hatásokat kiváltani. Örök rejtély tehát, hogy kerülhetett színpadra. A darab tartalmát majdnem lehetetlenség elmondani, erőltetett helyzetkomikumok, esaló férjek és asszonyok, özönvíz előtti viccekkel, tarkítva pongyolákban és anélkül, álszakállas álbetörőkkel, enyhítésül három igen rövid felvonáson át. Fél tízre véget is ér minden nagyobb baj nélkül — ez a legnagyobb előnye, az ugynevezett áldott jó kedélyűek nevetek is rajta, egy páran szomorkodtunk, hogy olyan jó színészek, mint Várnay, Kertész és L. Kiss Mariska milyen rosszul érezhették magukat az ostobaságok tengerében és hogy minden jobb ügghöz méltó igyekezetük dacára sem tudták megmenteni a szerző — a harmadik jómadár — darabját a csendes feledéstől. (W. K. dr.)

* Október tizenötödikén lejár a Kölcsey-Egyesület pályázata, amelyet az egyesület női tagjai részére írtak ki. Pályázni a magyar nő feladatait és munkásságát ismertető előadással lehet, amely a Kölcsey-Egyesület valamelyik zsűrián előadható. A pályázat díja 100 korona. Az idegen kézzel, vagy gépen írt pályaművek jelígis levéllel Varjassy Árpád kir. tanácsos egyesületi elnökhöz küldendő (Arad, Kulturpalota.)

* A színház hírei. A Bőregér. Pénteken kerül színre teljesen új betanulással Strausz örök szép zenéjű operettje, melyben a két nő főszerepet Váradi Margit és Horváth Mici játszik. A férfiak közül Barics Gyula, Járás Sándor, Polgár Sándor, Herold Ede és Győző Alfréd játsszák a vezető szerepeket. Ezen előadás 2-ik felvonásának keretében lépnek fel a Begovics testvérek fiatal táncművészek, kiknek ügyessége és grandiózus tánca általános elismerésben részesült, a merre csak felléptek. — A Kávéházi Konrad. A fővárosi színház idei legnagyobb sikert aratott bohózatot operett-újdonságának szombaton van a bemutató előadása. Guthy Soma és Barna Izse pompásan állították össze az operettet. Sok tarkaság, szép melódiák és táncok élénkítik az újdonságot. A címszerepet Győző Alfréd játssza. Körülötte forog az egész cselekmény. Mellette hálás szerepe van Járás Sándornak, a ki nőnek öltözve hódítja meg a csapodár férjet. A nők közül Horváth Mici és Járás Bócskának intott nagyobb szerep, azonkívül részt vesznek Várnay Jenő, Dely Lajos, Hidy Gyula Ernő, Kertész Jenő, Polgár Sándor, Herold Ede stb. Különösen nagy hatásának ígérkezik Győző Alfréd aktuális kopléja, melyet a 2-ik felvonásban énekel.

* Az ellenséges repülő. (Háborus szenzáció az Urániában.) A színház tegnapi képe nem várt sikert aratott, melyet főleg a vonzó tárgyú dráma mesteri rendezése és tökéletesen szép beállításának köszönhetők. A két apró gyermek, akiket apjuk sorsukra hagy, az ellenséges német terföleten végig játszik ezt a drámát a megrázó realizmus minden pontjával. Az igazán méltányolni tudjuk azokat a könyveket, amelyek a nézők arcán kiültek. Bizonyosággal annak, hogy együtt éreznek a háború ez apró áldozataival. Hiszen valószínű mártírium a gyermekeknek sorsa és éppen azért van azzal szembe állítva a felmagasztosító és lelkesítő főszívség, amit a harc vad katonái gyakorolnak az ártatlan ellenséggel szemben. Elő tanubizonyossága annak, hogy a német acélosított erő, bátor vakmerőség miként lágyul el meleg érzéssé, ha a szívnek közelébe férköznek. — „Csak álom volt... Erna Moránával legközelebb az Urániában. 3

* Henny Porten nagy sikere az Apollóban. (Voss Richárd drámájának premierje.) Voss Richárd mélységes drámáját, a német irodalom remekét: Alexandrát ma a mozi vásznán láttuk viszont. Az életnek mindazt a sok igazságtalanságát, amelyet Voss Richárd Alexandra kálváriáján keresetül rajzolt meg, tökéletesen, megrondító természetességben kapjuk a híres Messter-filmgyár művészi feldolgozásában. A dráma mélysegeit, feledhetetlenül szívbemarkoló jeleneteket méltatni fölösleges dolog volna, hiszen Voss Richárd neve minden társadalmi rétegben ismert. A dráma előállítása és a rendezése csodája a kinematográfának, a szerepek megjátszása pedig a legragyogóbb művészi erők csillogtatása. Alexandra tragikus sorsát tökéletesen senkinek sem játszhatta volna meg, mint Henny Porten, ez a végtelenül bájos színész. Szinte magával ragadja a nézőt s urálja az emberek idegeit. Boldogságának tragikus összeomlása, a halálnak megbékítő csöndessége az ő megjátszásában feledhetetlen minden ember számára, aki ezt a képet megnézi. Az Apolló-színház óriási sikert aratott ezzel a csodaszép filmmel. A jegyek jóval az előadás előtt elkeltek s a zsúfolt nézőtér tombolt az elragadtatástól. Még két napig marad műsoron Voss Richárd drámája az Apollóban. 3

Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, hogy a lap kézbesítésére vonatkozó reklamációkat, avagy a lakhelyváltoztatást mindenkori a kiadóhivatallal közöljék, (Telefon 151.) mert másutt, pl. a lapkihordónál, vagy pénzbeszedőnél leadott címváltozások elkésve, vagy egyáltalában nem jutnak birtokunkba.

Bulgária megkezdte a támadást Szerbia ellen.

(Két divízió fellépése Knjazevácnál. — A szalonikii vonal veszedelem.)

Tábori hírlap

Bukarest—Szófia—Amsterdam, okt. 13.

A Telegrafnak jelentik Londonból: Hír szerint százezer szerb megszállta a nis-szaloniki vonalat. A bolgárok a knjazevaci támadást két divízióval kezdték meg. Hír szerint Nis kiürítését már pénteken megkezdték. A szerb lapok sürgős segítséget követelnek az oroszoktól.

Páris. A Havas ügynökségnek jelentik Nishből: A szerb sajtóiroda jelentí október 12-iki kelettel: A bolgárok a Knjazevác fronton megtámadtak bennünket.

Megnyit az út a Morava völgyébe.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: A német és osztrák-magyar hadseregek folytonos támadások között az egész szerbiai fronton kedvezően haladnak előre. Belgrádtól délre és délkeletre az átkelési helyektől az ágyuk lőtávolságában minden magaslat és magaslati állás a szövetségesek birtokában van. Hogy milyen heves volt a küzdelem Belgrádban, ezt az a tény is igazolja, hogy magában a városban több mint négyszáz szerb halottat szedtek össze és takarítottak el. Szendrő bevételére igen nagy jelentőségű, mert ezáltal megnyitott az út a Morava sík völgyé felé. A német csapatok Szendrőtől keletre a Morava mindkét oldalán máris jelentékenyen előrenyomultak Pozsarovac felé. Rendkívül érdekes, hogy hosszabb hallgatás után tegnap a montenegróiak is megszólaltak és Focsánál a boszniai határon csetepaték és kézi-gránát harcok folytak. A harcokban a montenegrói csapatokat mindenütt visszavetítették. Az aknák között, a melyeket a dunai flottilla kihalászott, számos egészen modern akna is volt.

A szerbek hősiessége védekezése.

Kopenhága, október 13. A londoni lapok nemi jelentések alapján beszámolnak a német, magyar és osztrák haderők szerbiai küzdelméről, a támadók hősiességéről és a szerbek kétségbeesett ellentállásáról. A Száván való átkelés Jarak szigeténél történt. A szerb partokat különben Pogarskánál és Zabrejnél érték el először a támadó csapatok.

Megakadt az entente csapatok szállítása.

Bukarest, október 13. A szerb sajtóiroda tegnapi jelentése szerint Nisbe megérkeztek az angol és francia csapatok, melyeknek azonnali elszállítása előbb megtörtént minden intézkedés. A szerb vasutak teljes mértékben rendelkezésre állanak a francia és angol csapatoknak. A sajtóiroda kiemeli, hogy a lakosság a szerb földre érkezett csapatokat lelkes fogadtatásban részesítette és az ováció az ideiglenes szerb fővárosban rendkívül meleg és impozáns volt.

Kopenhága. A Secoló levelezője Szófiából jelentí: A Szalonikiben kikötött csapatok továbbszállítását be kellett szüntetni, mert a görög-szerb vasuti vonalat a bolgár komi-

tászik több helyen szétrombolták. Nisben nagy a kétségbeesés, mert a várva várt segítség késik.

Bukarest, október 13. Román információk szerint Bulgária most már nem fog várni a Szerbia elleni beavatkozással, miután a szövetséges központi hatalmak Szerbia elleni operációja sikerrel kecsegtet, a bolgár hadvezetőség megtett minden intézkedést, hogy a makedóniai akció bármely percben megindítható legyen. Szerbia ugyanakkor a Zaisar—Nis—Piot vasutvonalnak védelmére és a Nis—szaloniki vasutnak biztosítására a szövetséges seregekkel együtt lázas munkát fejt ki.

Görögország az entente-csapatok ellen.

Budapest. A Pester Lloyd tudósítója a következőket jelenti Szalonikiből: A görög kormány intézkedett, hogy az entente csapatok hagyják el Szaloniki városát és a lakossággal ne érintkezzenek, mert a hangulat igen izgatott, miután félnek a fegyelmetlen entente csapatok kicseppentésétől. Hogy az angol és francia hadvezetőség mozgósítási szabadságában korlátozva legyen, a görög kormány rekvirálta a kikötő társaság épületét, mely francia igazgató alatt áll. A franciák itt már meg is telepedtek és drótnélküli állomást akartak berendezni. Harminc francia katonára már megkezdte a munkálatokat, de a görög katonai hatóság felszólította őket, hogy önként vonuljanak el. Miután a felszólításnak vonakodtak eleget tenni, erőszakkal távolították el őket. A görög hadvezetőség harmincezer katonát küldött Szalonikibe, akik az összes rendelkezésre álló helyiségeket megszállották annak megakadályozására, hogy idegen csapatok a városban elhelyezést nyerjenek.

Bolgárok internálása.

Páris. A francia minisztertanács ülést tartott, melyen Viviani indítványára elhatározta a hadköteles bolgárok internálását.

Tengeralttjáróink a Földközi tengeren.

Athén, október 13. Az entente katonai köreiből nagy nyugtalanságot kelt az a körülmény, hogy a központi hatalmak tengeralttjárói a Földközi-tenger keleti részében ismételtén egész sereg hajót süllyesztettek el. Az entente-hatalmak számos torpedóuzója állandó őröset teljesít a tengeren és német tengeralttjárók után kutat. Cirkálók és kisebb egységek lázasan kutatják a tengeralttati flotta bázisát az összes görög szigetszen.

Tábori előfizetőink és olvasóink b. figyelmébe.

Miután tábori postautalványon az írásbeli közlemény nincs megengedve, arra kérjük azokat, akik a háborúból pénzt küldenek, hogy egyidejűleg külön levelező-lapon jelezzék, hogy az összeget milyen célból küldötték.

Viviani Romániát csábitja

(A francia miniszterelnök az entente Balkán-politikájáról. — Érdekes nyilatkozatok a francia kamarában.)

Tábori hírlap

Páris, okt. 13.

A francia kamara mai ülésén Viviani miniszterelnök, aki most az állítólag beteg, de valójában bukóban levő Delessé helyett teljesen maga intézi a külügyeket, érdekes nyilatkozatot tett a külügyi helyzetről. Beszédének különösen érdekes részei voltak azok, amelyekben Románia megnyeréséről, az entente pártjára édesztéséről szólt. Nem kevésbé érdekes azonban a francia kabinet elnökének beszédében az, — ami nincsen benne: Oroszország szerepe az entente Balkán-akciójában. Erről mélyen hallgatott Viviani. Ugy látszik nem mondhatott örömdetést Itáliára „együttműködéséről.”

Viviani beszédében emlékeztet arra, hogy a háború kitörése óta a balkáni kérdés mindig előtérben állott. A bukaresti szerződés a bolgár népnél mély haragot hagyt hátra. Az entente-kormányok megkísérelték a kérdést igazságosan és nagylelkűen megoldani, de Románia, Görögország és Szerbia támogatása mellett sem volt lehetséges Bulgária ősszinte közműködését elérni. A román oldalon fáradozásaink nem maradtak eredménytelenek — mondotta Viviani — mert a románok a balkán-szövetség tervét kedvezően fogadták. Románia csapatainak felerészben való mozgósítása megengedte, hogy az esetleges támadásokat visszautasítsa, a német nyomás ellen védekezzék és az osztrák-magyar és bolgár határt figyelemmel kísérje. Románia tudja, hogy nemzeti kívánságait csak a négyes szövetség győzelme elégítheti ki. Szerbia és Görögország hajlandók voltak koncessziókra. A bolgár kormány későn és dilatórikus formában válaszolt javaslatainkra és egyidejűleg tárgyalásokat folytatott ellenségeinkkel. Bulgária meggyezést írt alá Törökországgal és kötelezettséget vállalt Németországgal szemben. A bolgár kormány szándékaita vonatkozó barátságos kérdésünkre a bolgár mozgósítás volt a felelet. Ezalatt Németország és Ausztria-Magyarország a szerb határon csapatokat gyűjtöttek. E magatartás következtében visszavontuk javaslatainkat és visszanyertük eszlekvési szabadságunkat.

Szerbia hősiessége készül elő a két fronton a támadások ellen. Hogy Szerbiát támogatassuk, Szalonikia keresztül vezet utunk. Oktalan az a vád, mely összehasonlítja a Szaloniki partraszállást Belgium semlegesítésének megsértésével. Franciaország szövetségeseivel erőlyes akciókat kezdett; Anglia és Franciaország már most is egyetértene a szövetségeseikkel abban, hogy Szerbiának, mely támogatásunkat kérte, segítséget vigyünk és abban, hogy Szerbia, Görögország és Románia javára biztosítsa a bukaresti szerződés érvényességét, a mely szerződés kezesei vagyunk. Az angol és francia kormány egy véleményen van a csapatok létszáma tekintetében, katonai hatóságaik nézetének megfelelően. Oroszország pedig csatlakozik szövetségeseihez Szerbia támogatására. Mi megtettük kötelezettségünket szövetségeseinkkel szemben. A szövetségesek egyetértése sohasem volt nagyobb és szorosabb sohasem volt nagyobb bizalmunk a közös győzelemben, mint most.

Viviani nyilatkozatát több helyen nagy tetszéssel fogadták. Az ülést elnapolták.

Oroszország jövő sorsa

(Felszabaduló tartományok. — Lengyelország, Kurland és Ukrajna.)

Távirati tudósítás.

Stockholm—Budapest, okt. 13.

Az Aftonbladet igen érdekes intervjút közöl, amelyet a lap a Stockholmban időző ismert német publicistával, Rohrbach Pállal, Oroszország jövő sorsáról folytatott.

— Lengyelország és Kurland sorsa meg van peesételve, — mondotta Rohrbach. Az oroszok ezt a két országot soha többé nem szerezhetik vissza a németektől. Ezzel azonban az orosz veszedelem még nem mult el. Annyi bizonyos, hogy Oroszország a háború végeztéig pénzügyileg teljesen össze fog omlani, de kimeríthetetlen emberanyaga révén anyagilag is igen hamar összeszedheti magát. Ha azután Anglia behozza az általános védkötelezettséget, újra meg volna az alap arra nézve, hogy rövidesen a második, talán még szörnyűbb világháború előtt álljunk.

Egy ilyen végzetes fejlődés megakadályozására csak egyetlenegy mód van: Ukrajna felszabadítása az orosz uralom alól. Ez a kérdés különben Kelet-Európa politikai problémájának magva. Hogy mit jelent Ukrajna a cári birodalmára, azt eléggé ki sem fejezhetjük. Oroszország gabonakivitelének kétharmadrésze déli Ukrajna kikötőin keresztül megy világgá. Oroszországnak ez a része a „fekete föld” hazája, innen nyeri Oroszország kőszénét és vasát. A cári birodalomra sem a keleti tartományok, sem Finnország megközelítőleg nincsenek olyan jelentőséggel, mint Ukrajna.

Az orosz viszonyoknak husz éven át tartó alapos megfigyelései alapján kijelenthetem, hogy Kelet-Európa viszonyainak egyensúlyban tartása csak is az egymást sakkban tartó három ország: Lengyelország, Kurland és a moszkovita birodalom által érthető el.

Mihelyt a cári uralom alatt színlődő ukrainai népnek (a kisoroszkok, mint ahogyan őket általában nevezik) a most moszkovita vagy lengyel nagybirtokok tulajdonát képező földekre kilátása nyílik és ha Kievet látni fog egy erős német sereget, amely neki a földbirtását garantálja, úgy az egész ukrainai parasztság egy csapásra a németek pártján lesz. Mert a kisoroszkok nyelvükben és nemzeti érzéseiben a nagyoroszoktól teljesen különböznek és mihelyt egyszer Ukrajna Oroszországtól független lesz, a kisoroszkok érzésvilágára a nagyoroszok a legkisebb hatást sem gyakorolhatnak.

Orosz erőfeszítések a besszarábiai fronton.

Budapest. A Pester Lloyd haditudósítója jelenti Csernovicból: A besszarábiai fronton az oroszok tegnap éjjel, zuhogó esőben heves támadást kezdtek csapataink ellen. A harc, dacára az eső által teljesen felázott talajnak, reggelig tartott. Az ellenségnek sehol sem sikerült drótkadályainkhoz jutni. Tüzérségünk és gépfegyvereink nagy pusztítást vittek véghez az ellenség soraiban. Ugyanígy meghiusult az oroszoknak az a támadása is, melyet a Pruth mentén a román határ közelében intéztek ellenünk.

Orosz jelentés az újabb harcokról.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Oroszország, (október 10.) A rigai fronton az ellenség csendes volt. A nizzai (Dünaburgi) északra) állomásra és vasútra egy német aeroplán bombákat dobott. Possilina falu mel-

letti harcban 150 németet elfogtunk és gépfegyvereket zsákmányoltunk. Tegnap egész nap igen heves harc volt Possilina-Gargunoska vidékén; estefelé a harc hevessége lanyhult. Gargunoska falut néhányszor elfoglaltuk, de az ellenség tüzelése következtében ismét elhagytuk. E falu ellen intézett egyik támadás során 250 németet elfogtunk és két gépfegyvert zsákmányoltunk. Possilina vidékén kifejlődött támadásokban a németeknek kezdetben sikereik voltak, estefelé azonban támadásuk a falutól keletre megállott.

Dünaburgtól délnyugatra tüzérségünk lelőtt egy német aeroplánt, mely az ellenséges sorok közé esett. A dünaburgi fronttól Pripjettig semmi jelentősenem történt. Lahovicától a sikerült gyalogsági felderítő osztagainknak egy éjjeli felderítő-ut alkalmával az ellenséges sáncokba behatolni, ahol 200 embert leszurkát, három tisztet és 450 tőnyi légénységet foglyul ejtettek; míg a mi csapataink csak mintegy ötven embert veszítettek. A Pripjettől délre az ellenség elfoglalta Zolka—Dereznianska falut (Pozog mellett). A Styrnél Novosietki mellett sikerült az ellenségnek a Styr jobbpartjára átjutnia. Minasev mellett (Kolkától keletre) a harc folyamatban van. Garajnovka falunál egy ellenséges támadást visszavertünk.

H I R E K. LEGÚJABB.

Erkezett éjjel 2 órakor.

Berlin. A császár *Richhorn* vezérezredest és *Gailwitz* tüzértábornokot a Pour le merite rendjelhez a tölgyfalevél adományozásával tüntette ki.

Hága. A londoni tőzsdén szombaton a new-yorki sterling ártolyam az amerikai kölcsön sikere ellenére 4.69 es háromnegyedre esett.

London. Az alsóházban Asquith miniszterelnök bejelentette, hogy Grey államtitkár október 14-én, nyilatkozni fog a Balkán helyzetről. Mac-Kenna kincstári kancellár az amerikai kölcsönről törvényjavaslatot nyújtott be és nyomtatékosan hangsúlyozta a kölcsön jelentőségét. A kereskedelmi tranzakció olcsó, tisztességes feltételekkel. A megengedés a gyapotkészítményeket olyan árnak nyilvánítja, a melyeket robbanó anyagok készítésére használnak. E cikke kivételét Németországgal és Ausztria-Magyarországgal határos országokba eltiltják. A kölcsönjavaslatot elfogadták.

Páris: A minisztertanács elfogadta Deloassé lemondását. A külügyi tárcát most Viviani miniszterelnök vette át.

Amsterdam. A londoni szerb követ azt a jelentést tette híré, hogy a bolgárok megkezdték az ellenségeskedést a Vlasina folyó irányában, de a szerbek összes támadásaikat visszaverték.

Szófia: Ferdinánd bolgár király a román királyhoz Károly román király halálának évfordulója alkalmából megleghangu táviratot intézett, melyre a román király rögtön válaszolt.

Pétervár. Az orosz sajtó hevesen kikel a balkáni uralkodók ellen. A Rjees például így ír: Konstantin és Ferdinánd királyok politikája ellen ma egyedüli eszköz: szítani a görög és bolgár népben az uralkodók elleni izgalmat. A Novoje Wremje azt írja, hogy Konstantin király valóságos államcsínyt követett el, a mikor Venizeloszt elbocsátta. A király szándékosan hatalmon hagyta miniszterelnökét az utolsó pillanatig, hogy meglepje pártját a hirtelen elbocsátással.

Berlin. Vilmos császár Helfferich államtitkárt az első osztályú vaskeresztrel tüntette ki. Helfferich államtitkár Németország pénzügyi háborúját vezette sikerrel és érdemei a hadikölcsönök biztosításában nagyok.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Az ellenség előtt eredményes bátorság próbáját szolgáltatotta a közös 87. gyalogezred második tábori századának Jovniszek Ferenc nevű gyalogosa. Feltartóztatlan rohammal szúrt szaksza az ellenséges hadállás felé. Oldalról gépfegyver és puskatűz hatalmas lövedékeket vágott a sorokban. A rohamozók helyzete válságossá lett. Ekkor Jovniszek fegyverét átadta egyik bajtársának, elővette harmonikáját és előrohanta a szaksza élére levett sapkával a Gotterhaltét játszotta. A légénység belekapott a himnuszba és dalolva hatoltak az ellenséges hadállásba. A sikerült betörés és tördzés folyamán hazafias dalokat játszva állandóan szaksza élén haladt Jovniszek, akit magas rendjelkitüntetésre terjesztettek föl.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: A Lemberg Gazetta Wiczerma a Novoje Wremje híré közli, amely szerint az osztrák-magyar csapatok Poczejewbe való bevonuláskor az ottani görögkeleti klastromokat nemcsak kifosztották, de le is rombolták. Ez a hír hazug koholmány és az a célja, hogy podolia görögkeleti hitvallása lakosságát az osztrák-magyar csapatok ellen izgassa. Megállapított, hogy a poczejewi klastrom teljes pompájában változatlanul fennáll, berendezése, amennyiben az oroszok el nem hordták, érintetlenül meg van. A klastromot megkímélték a csapatelhelyezéstől is.

Bárczy polgármestert meglopták.

(Eladott antik butorok.)

Távirati tudósítás.

Budapest, október 13.

Bárczy Istvánnak, Budapest székessőváros polgármesterének van a régi képviselőházban egy szobája, a hal rendkívül érdekes és nagy-mennyiségű antikbutor van beraktározva. Régóta gyűjti már a polgármester ezeket az antikbutorokat, a melyekre nagyon büszke volt. A szoba őrzetével a portás volt megbízva s őnála volt a rejtélyes butorokat rejtő szoba kulcsa is. Vigyázni kellett volna neki rá, mint a két szemére, a kulcsot azonban mégis megszerzett tőle és a polgármester szobájából eltűnt egy csomó értékes butor.

Van ugyanis a portásnak egy jeles fia, Tóth Nándor építési rajzoló, aki tudta, hogy a szobában értékes butorok vannak és hogy a szoba kulcsát az édesapja őrzi. Ellopta a kulcsot az édesapjától s azután azon törte a fejét,

hogyan lehetne a butorok egy részét értékesíteni.

Erintkezésbe lépett Linhart és Müller régiségkereskedőkkel, akiknek felajánlotta a butorok egy részét megvételre. Azt mondta mindkettőnek, hogy ő Bárczy polgármester magántitkára és fel van hatalmazva arra, hogy a butorokat értékesítse. Így is történt a dolog. A két régiségkereskedő odament a régi képvisezőházba, kiválasztottak egy pár darab értékes butort és azokat megvették Tóth Nándortól 1300 koronáért.

A fiatalember azóta nagy dártdókat csapott, folyton mulatott és a löversenyeknek is állandó látogatója volt. Így tartott ez egy pár napig, amíg rá nem jöttek a lopásra. A polgármester azonnal feljelentést tett a rendőrségen. Tóth Nándort tegnap bevitték a detektívek a rendőrségre, ahol vallatásra fogták. Nem sokáig tagadt, bevallotta, hogy a butorok egy részét ő értékesítette és hogy Linhart és Müller régiségkereskedőknek adta el azokat.

Tóth Nándort a rendőrség letartóztatta és átadja az ügyészségnek.

— A város zsir-rekvirálási joga. A közéletmezési bizottság javaslatára a tanács azt kérte a belügyminisztertől, hogy a zsirhiány elejét veendő, adjon engedélyt a város területén lévő zsirkészletek rekvirálására. A miniszter azzal a feltétellel, hogy az esetre, ha a zsir ára meghaladja a hat korona 50 fillért, akkor a tanács lefoglalhatja a készleteket és maximális áron eladhatja. Varjassy Lajos polgármester, aki tegnap kapta meg az engedélyt, azonnal tanácskozott Green Nándor főkapitánnyal és abban állapodtak meg, hogy egyelőre csak összeírta a hatóság a rendőrség által felkutatott zsirt. A rendőrség a rekvirálási engedéllyel igen hatásos eszközt kapott a kezébe és megakadályozhatja vele azt, hogy a zsirt Aradról kivigyék, itt elrejték, vagy pedig az árát mesterségesen drágítsák. Ahol a készletet megállapítják, ott az árusítás csak pontos jegyzék vezetése mellett történhetik és csak magánfogyasztónak adható el. Az ügynök is vásárolhat, de köteles az eladó bejelenteni a rendőrségnek, hogy ügynöknek adott el és ellenőrzik, hogy ez milyen áron adja tovább. A rendőrtisztek már meglehetősen mennyiségű zsirt kutattak fel. Azonban a leghatékosabb módja az elrejtett áru felderítésének a közönség ellenőrzése és segítése. Tessenék minden skrupulus nélkül bejelenteni a rendőrségnek, hogy hol van zsir és ezzel mindenki közhasznú szolgálatot teljesít. A rendőrség a legszigorúbb diszkrecióval kezeli a dolgot és senki sem tudja meg, hogy ki a feljelentő. Ez nem denunciació, ez most mindnyájunk érdeke és kötelessége. A főkapitány ma ilyen értelemű, következő felhívást intézte a közönséghez: A nagymélt. m. kir. Belügyminiszter ur 117154-915. sz. rendelete alapján a zsir, szalonna és hajt készletek felkutatása, illetve hatósági feltárása fogantatásán, felhívom a város közönségét, hogy amennyiben tudomása szerint nyerészkedési szándékból Aradon bárhol ily készletek felhalmozva lennének, azt hivatalom iparügyi osztályánál akár szóval, akár írásban haladéktalanul jelentse be.

A tanács — mint megírtuk — szintén gondoskodik zsirkészletekről és ha a rendőrség feltárását a közönség elősegíti, akkor Aradon zsirinség nem lesz. A közönségnek az is kötelessége, hogy magatartásával ne adjon alkalmat a spekulációnak, ne vásároljon tömegesen, mert a közel jövőben lesz elég áru és olcsóbb is lesz.

— Hadik-husár tisztek kitüntetése. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásuk elismerésül Glicksfeldeni Schüch Róbert 3. huszárezredbeli alezredest és Spadai Gilio-Rimoldi Egon 3. huszárezredbeli századosot a harmad osztályú hadiékítményes katonai érdemkereszttel, Kossaczky Árpád és Frint Antal 3. huszárezredbeli hadnagyokat pedig ismételtén a signum laudisszal tüntette ki, és elrendelte, hogy Nemesóthi Szabó Béla 12. huszár ezredbeli őrnagynak, lovag Fries Farkas 3. huszárezredbeli századosnak, Jurka Salvator 7. lovas tüzér osztálybeli hadnagynak, Szávost Kálmán 3. huszárezredbeli főhadnagynak és Bányai József 3. huszárezredbeli hadnagynak a legfelsőbb dícsérő elismerés tudtul adassék.

— Az egyetem disz doktorai. Budapestről jelentik: A budapesti egyetem jogi kara egyhangulag elfogadta azt az indítványt, hogy József főherceget, MacKensent és Enver basát az államtudori diszoklevéllel tisztelje meg.

Budapestről jelentik: A budapesti tudományos egyetem jogi kara ma délután Concha dékán elnöklésével rendkívüli ülésében Tisza István grófot a jogi, Mackensen tábornagyot, Enver pasa török hadügyminisztert és József főherceg lovassági tábornokot az államtudományok tiszteletbeli doktorává választotta. Tiszát este a munkapárt klubjában üdvözlésben részesítették.

— Kitüntetés. Fischer Andor, az aradi háziezred fiatal kadettjét szép kitüntetés érte. Fischer, aki a polgári életben Battonyán ügyvédjelölt volt, júniusban ment a harctérre, mint önkéntes kápiár, de hamarosan kitüntette magát és kadettá léptették elő. A fiatal kadét a harminchármasok harcában annyira bátran viselkedett, hogy szeptember 2-án ezredparancsban tudomására hozták kitüntetését az első osztályú nagy ezüst vitézségi éremmel.

— Koszorúmegváltás. Urbán Iván báró főispán ravatalára szánt koszorú megváltásaként Wutich Sándor 20, az Aradmegyei Takarékpénztár 100, Ring Géza 50, Leopold Zsigmond 50, Czédly Károly dr. 50, Fábry Sándor dr. 25 koronát adományozott az aradvárosi Vörös Kereszt Egyesület javára, mely adományokért hálás köszönetet mond Várárhelyi Janka elnöknek.

— Adomány. Hechs Vilmos és neje a román szeminárium és Darányi kórházak részére egy ruhamosó gépet 140 korona értékben adományoztak, amiért hálás köszönetünket nyújtunk a Vörös Kereszt Egyület nevében. Özv. Dr. Vuia Györgyné, kórházvezetőnő.

— Táborba való küldésre legalkalmasabb olvasmányok, levélpapírok és noteszek Kerpelnek.

— Koszorúmegváltás. Néhai Westmann Zsigmond ravatalára szánt koszorú megváltásaként Sallák Kató és Béla Kassáról 10 koronát juttatnak a felsőmagyarországi falvak újjáépítéséhez.

— A tanítószag figyelmébe ajánlja Kerpel Izsó úsan felszerelt tankönyv- és tanszerraktárát. Vidéki rendelések pontosan intéztetnek el.

— Meleg trikók gyermekek és felnőttek részére, szép flusapka és leányka kalapok, keztyűk és harisnyák, ugyancsak gyermek-kocsik és gyermekszékek gyári raktára, Legelőcsőbb bevásárlási forrás Fischer Nagy-áruház. Fénykép kedvemény. 227

— Fűtőnk papírral! A drága fűtőanyag mellett sokat megtakarítunk, ha a tüzelésnél olcsó hulladék papírt használunk. Ilyen hulladékpapír kb. 50 kilós bálákban csomagolva kapható: bálanként 2 koronáért az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

— Apróhirdetések az „Aradi Közlöny” részére felvételnek a Messenger-boy irodában Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.

— Postacsomag, ajánlottlevél és utalvány feladási könyvek egész vászonkötésben, arany címmnyomással kaphatók 1 korona 50 fillérért az Aradi nyomda részvénytársaság nyomdájában József főherceg-ut 22. sz., a Kossuth-szoborral szemben.

— Ügyvédi irodák b. figyelmébe. A m. kir. Igazságügyminisztérium 9900-1913. I. M. sz. rendeletében előírt és kötelező négyféle végrehajtási nyomtatvány kapható az Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdájában.

AZ ARADI KOZLONY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 151
Nyomda	— — — — 141

TÁRKASÁGOK.



(Amikor Urbán Iván tolvajt fogott.) A ma elhantolt Urbán Iván báró néhány évvel ezelőtt beszélt el a következő érdekes történetet a sorok írójának:

— Ahová engem a sors kirendelt, én igyekeztem megfelelni hivásomnak. Mint az aradi járás szolgabírája fiatal koromban olyan ambícióval védiem járásom lakosságának ügyeit, hogy egy alkalommal tolvajfogásra is rászántam magamat. A régi Kürtös községben akkor nagyon elszaporodtak a tolvajok és csaknem mindennapos volt a betörés. A községi hajduk és a komiszárúak nem tudták kézrekeríteni őket. Ekkor én elhatároztam, hogy személyesen fogom kinyomozni a betörőket. A járásom néhány tisztviselőjével összebeszéltem és valamennyien lobogó ujju paraszt inget, meg paraszt ruhát szereztünk. Este elbujtunk a község határában a kukoricásban és éjjel belopózkodtunk a faluba. Meglapultunk a főut különböző házai mögött és vártunk. Éjjel felé három idegen alak botorkált végig az utcán és kis távolságban mögöttük kocsik baktattak. A három alak megállott a falu leggazdagabb földesgazdájának háza előtt és ketten bementek az udvarba, egy pedig őrt állott. Mi hason oszszva jutottunk el eddig a házig és amikor egészen közel voltunk, revolvert szegeztünk az őr mellé. Őt elfogtuk, de a nagy zajra két társa el-

Kellermann:**ALAGUT.****Uránia.**

menekült, azonban a fogoly vallomása alapján az egész, jól szervezett bandát késrekerítették.

(Tisza István gróf és Iván bácsi.) Köz tudomásu, hogy a miniszterelnököt a legmelegebb barátság szálai fűzték Urbán Iván báróhoz. Tisza István gróf a leggyöngédebb szeretettel viseltetett atyai jó barátja iránt és nem is szólította másképpen, mint „kedves Iván bátyám”. Urbán báró tudvalóval a második alkalommal egyenesen Tisza István kérésére fogadta el a főispáni megbízást.

Amikor Lukács László miniszterelnök átadta helyét Tisza grófnak, tudvalóval uj választást kellett elrendelni Aradon. Az aradi deputáció felkérte a miniszterelnököt, hogy újból fogadja el a jelöltséget és 6 hosszabb beszéddel válaszolt, elfogadván a megbízást. Amikor a küldöttség tagjai bankethoz ültek, Tisza István gróf a következő kedves kijelentést tette környezetének:

— Egy ok tett engem habozóvá akkor, amikor öfensege felajánlotta nekem a miniszterelnökséget. És ez az ok az volt, hogy Aradon újra választást kell elrendelni és ez a választás ismét rengeteg munkát, izgalmat okoz majd az én Iván bátyámnak.

SPORT.

+ Az Aradi Torna Egyesület vasárnap országos atletikai versenyére már megtette a kellő intézkedéseket, hogy a verseny külsőleg is a méltó keretek között történjék meg. A fővárosi versenyzők fogadtatására külön bizottságot küld ki, és a tiszteletükre társas vacsorát rendez, melyre az egyesület titkárnál lehet előjegyezni. A verseny, melyen a MAC, MTK., FTC., BEAC., Bp. Sport E., Törökvs., Bp. Munkás Testvér E., vidékről pedig a Kínizsi és a rendező ATE legjobb atlétái indulnak, olyan fényes sikerűnek ígérkezik, melyet a fővárosban is keveset rendeztek. Jellemző az ATE helyes sportgondolkodására, hogy a verseny tiszta jövedelmét a háboruban nyomorékká lett katonák felszerelésére fordítja, mely nemes célra már nem egyszer adott tekintélyes összeget, mely a rendezésében lefolyt sportesemények jövedelméből telt ki.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Csütörtök, 1915. évi október 14-én:

C) Bérlő.

C) Bérlő.

A két jómadár.

Bohózat.

Kezdeti este 7 1/2 órakor.

Felszólal szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.***A Gróf Wenckheim-féle boros-
sebesi uradalom****mezőgazdasága****haszonbérbeadó.****Felvilágosítást nyújt dr. Czédly
ügyvédi irodája, Arad. 3637****Magyar Remekírókból.****Csárdában.**

(Szabadon Czuczor Gergely után.)

Csaplárosné, egy kupa bort,
Ha van, a legjobb baktort.
Iszom világ bosszújára,
Szívem vigasztalására:**De Borszékit töltsön rája!**

Kapható Aradon mindenütt. 8431

Következő**ujdonságok****érkeztek****KERPEL IZSÓ****100,000 kötetes****kölcsönkönyvtárába:**

Twain Mar: 1,000,000 fontos bankó, Croker: A spanyol nyakék, Reuter G.: Egy urileány története, Peterdi S. A másik pénz, Geniuth Charles: Az arany gyapjú, Stratz Rudolf: Édes hazám, Puskin: Anyegin Eugen, Karinthy Frigyes: Írások írókról, Karinthy Frigyes: Együtt a Lexikon, Nansen Péter: Mária, Ibsen Henrik: A trónkövetelő, Madelung Aage: Hadinaplóm, Howard B.: A rejtélyes sajtó, Andrejew

Leonid: A hét akasztott, Franyó Zoltán: A kárpáti harcokról, Fehéri Armánd: A nyugati harctérről, Gábor Andor: A kozák, Sebők Imre: A Szaharában, Méray Horváth Károly: Amerika császára, Br. Váradi Balogh György: Ahol az ágyu szól, Szikra: Ez az, Haggard Rider: Ayesha visszatér, László Miklós: Fronton, Kálnoki Isidor: Háborús tréfák, Landauer Béla: A nagy esztendő, Herczeg: Sarajevótól Lodzig.

Németben: Mewis Marianna: Die Wolfsjägerin, König B.: Das Allerheiligste, Suttner Bertha, Schach der Qual, Melenier u Delphi: Chaffierette, das Modellmadel, Durr Max: Die Geschichte von Herrn Steinhausers Uhr, Holländer Félix: Sturmwind im Westen, Bajor Johann: Ein Mann des Volkes, Michel Robert: Die Häuser an der Dsamlja, Jordan W. Die Sebalds, Bierbaum Otto Julius: Die Haare der heiligen Fringilla, Diers Marie: Das allzu gute Herz, Aram Kurt: Der Schatten, Jordan W. Die Sebalds, Boy Ed Ida: Ein Augenblick im Paradies, Richard Voss: Mit Weinkrub im Haas, Vollquartz Ingeborg: Petersen und ihre Schwestern, Dahl: Der Zuchtmeister, Ballestrem: Weisses Tanzen, Eden: Graf Alexis Bodiskov, Glyn: Drei Wochen, Harder: Thömerne Füsse, Rachel: Bald bereit, Die heilige Riza, Werder: Im Inselmeer.

**Kölcsöndíj: havonként 1 korona
40 fillér vagy kötetenként fi-
zetve 10 fillér.**

Videki bérlok is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba
is meglepő szép**ujdonságok érkeztek.**

Zenekölcsöntári díj havi 2 korona,

vagy fizetendőt 20 fillér.

Legújabbak: Sas Náci nőtől: A Kárpátok gerincén, (Kárpáti ima), Nagy Károly: Piskáld ki, Müller Jenő: Sötétben jó csak, Oscar Straus: Kleine Freudentinnen, (Walzer), H. Heidelberg Albert: Akit egyszer az éjszaka rabjává tett, Salma Albert: Csak egy éjszakára küldjétek el őket! (Przemysl ostroma alatt), Müller: Veréb-fogás, Leopold: Jöjj vissza még egyszer kis katonám, Leitner: Estére indul, az ezred, Straus: Legény-bucsu, C. M. Ziehrer: Der Traum eines österreichischen Reservisten, Leitner: Konguru tánc.

**Egyes könyvek és egész
könyvtárak vétele; könyv-
tárak kiegészítése és
berendezése****KERPEL IZSÓ,**

2821

könyv-, zenemű- és papir-
kereskedése Aradon.**SIROLIN "Roche"****szellőbetegségek, számarhurut, asztma, influenza ellen.****Ki használjon sirolint?**1. Mindenki, aki hosszabb idő óta szenved köhögéssel.
Mert jobb betegségeket elhárítani, mint gyógyítani.
2. Azok, akik krónikus légcsőhurutban szenvednek, sirolint
használnak.3. Asztmában szenvedők, kiknek betegsége a sirolin
használatára jelentősen csökken.
4. Skrofulózisban szenvedő gyermekek, kiknek állásuk
közérzete a sirolin előnyösen befolyásolja.Hagyja minden gyógyszer-
szertárban, ája a Kórház

Jövedelmező kenyérgyár

átvétele végett üzlettársat keresek,

kinek legalább 10.000 korona befektethető tőkéje van.

Cím a kiadóhivatalban. 3991

Hatóságilag
engedélyezett

lisztárusítás

maximális árban,

biszontelárusítóknak és iparosoknak egész zsák vételnél 1 százalék kezelési díj számíttatik fel. 3993

Bildhauer R.
Arad, Szabadság-tér 1.

Költözködők figyelmébe!

villany bevezetéseket,
esillár átszereléseket
jutányosan végez 481

Kalmár József
villanszerelési vállalata
Arad, Salac-utca 2. sz.
242. Telefonszám 242.

Magyar Királyi Államvasutak Üzletvevntősege Miskolc.

39084/III.—1915. szám.

Pályázati hirdetmény

A magyar királyi államvasutak Ruttká állomásán a vendéglő üzletre 1915. december 16-ától számítandó 5 évi időtartamra ezennel nyilvános pályázatot hirdetünk.

A vendéglőt bérbe venni óhajtokat felhívjuk, hogy szabályszerűen bélyegzett, valamint kellő bizonyítványokkal felszerelt ajánlatukat folyó évi október hó 23-án déli 12 óráig a magyar államvasutak miskolci üzletvezetőségének általános osztályához e cím alatt: „Ajánlat a ruttkai pályavendéglő bérletére” lepecsételt borítékban küldjék be. Az ajánlatba a bérösszeg számokkal és szavakkal is kiírandó.

Az ajánlattevő köteles a miskolci üzletvezetőség gyűjtőpénztárára 1915. évi október hó 22-én déli 12 óráig bántópenz képen 1000 azaz egyezer koronát készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban letétbe helyezni, vagy oda posta útján beküldeni, mivel különben az ajánlatot figyelembe venni nem fogjuk.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a miskolci üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (II. emelet, III. ajtószám) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők, miért is az ajánlattevőkről

Ablakredők

Valódi amerikai önműködő
ablakredőnyök gyári rak-
tára.

Gyermekkoscsik

nagy választékban.

Zimmermann Ignác

norinber díszmü- és játéka-
áru üzletében 1581

Arad, Szabadság-tér 21.

Ingyen adunk 1 pár szobacipőt

minden vevőnknek, ki üzletünkben 25 korona értékű cipőt vásárol.
Ezen kedvezményt november hó 10-ig nyújtjuk. 3401

Cipő Tőzsde
Apollo mozi mellett.

Garai Károly

vas- és rézbutor készítő
ARADON,
Asztalos Sándor-utca 1—5.

Ajánlok: Vas- és rézbutorokat, sodrony ágybetéteket, sodrony kocsilüléseket, gyermekágy és gyermek-kocsikat, réz-karnisokat, mosdó-asztalokat felszerelve, összerakható ágyakat és madracokat. Szállodal és kávéházi, kórház és intézetek berendezését. Elvállalok minden e szakmáma vágó munkát a legjutányosabb árak mellett. Vidéki megrendeléseket pontosan eszközlök. 801

feltételezzük, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

Ezeket a feltételeket az érdeklődőknek csak személyes megjelenésük esetében adhatjuk rendelkezésükre, tehát az ilyen irányú írásbeli megkeresésekre nem válaszolunk.

A feltételektől eltérő ajánlatokat figyelembe venni nem fogunk. A magyar királyi államvasutak fenntartják maguknak a jogot, hogy az ajánlattevők közül, tekintet nélkül az ajánlati bérösszegre, szabadon választhassanak.

Miskolc, 1915. évi szeptember hó 30-án.

Az Üzletvezetőség.

(Utánnyomás nem díjaztatik.)

Gyakornok vagy irodatisztviselő

megfelelő képzettséggel, helybeni gabona- és terményüzletben

azonnal felvétetik.

Kimerítő ajánlatok „Szorgalmas és megbízható” jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 3986

Mocsorán Mihály

elsőrendű cipészete

Arad, Hunyadi-utca 3. sz.

Készít mindennemű ur-, női- és gyermek-cipőket, jutányos áron. Javítások gyorsan és pontosan eszközlötnek. 8747

ÉRTESÍTÉS.

WALCHER BERTA asszony
az általa alapított

nemzetközi társalgási szalont

Erzsébet királyné-körut 25. sz., földszint (bejárat József főherceg-ut 18. sz. alatt is) szept. 15-én

megnyitotta.

További jelentkezéseket és beiratkozásokat a társalgási, valamint német, angol és francia órákra Walcher asszony hétköznapokon d. u. 5—7-ig fogad el. Társalgási órák sürgős kívánságra hetenkint kétszer este 8—9-ig is tartatnak.

Női modell kalap ujdonságok.

Már megérkeztek a legújabb kasirozott bársony és fehér filz kalapok nagy választékban. Vidékre viszonteladókna választékot küldök. Férfi kemény és puha divatkalapok nagy raktára. Kalapátalakítások, festések és tisztítások a legújabb modellek után elvállaltatnak. Teljes tisztelettel

Bittenbinder Konrád

első aradi villanyerőre berendezett kalap-gyártás
Arad, Deák Ferenc utca 42.
A Fehér Kereszt-tel szemben.
Minden vasárnap délután este 8 óráig kalapkiállítás az üzletben.



Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítható.

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűvel 8 fillér.

Vastagabb betűvel kívánt szavak aláhúzással jelzendők.

A legkisebb hirdetés 60 fillér.

Az apróhirdetések előre fizetendők.

A hirdetések délután 1/2 óráig vétetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

ALKALMAZÁST NYER.

Ovadékkal rendelkező

vagy nyugdíjas egyén, mint felfüggyelő és elárúgó, alkalmazást nyer Holländer Ig. és Fia cégnél. Jelentkezések: Nagyvárad-ut 7-8. alatti irodában. 8992

Ein junges

deutsches Fräulein zu einem vier jarigen Mädchen wird sofort aufgenommen. Andrassy-tér 6. I. 8984

Tanuló fiu

nyomdai géphez, ki a 14 évet betöltötte és 6 osztálya van, heti fizetéssel felvétetik.

KIADÓ LAKÁS.

Butorozott szoba

előszobával, két személy részére kiadó. Dobó-u. 4. 8978

Egy lépcsőházi

különbejárattal, elegánsan butorozott utcai szoba, fürdőszoba használattal, azonnal kiadó. Csiky Gergely-utca 9. sz. 8980

Kettő butorozott szoba

garzon embernek azonnal kiadó. Erzsébet-körút 26. I. em. 8988

5 szobás utcai

elsőemeleti lakás szép fekvéssel új házban és egy 3 szobás másodikemeleti udvari lakás minden komforttal és mellékhelyiségekkel együtt, azonnal Petőfi-utca 10. szám alatt kiadó. Bővebbet a házmesternél.

Modern

négyszoba, előszobából álló parkettázott földszinti lakás (egyik utcai szobába lépcsőházból külön bejárat) villany, gázberendezéssel, Török I.-u. 1/b. új házban november 1-ére kiadó. 2647

Andrassy-tér 8. sz.

alatt egy I. emeleti utcai lakás, mely irodának, vagy üzleti célra igen alkalmas, azonnal kiadó. Bővebbet a házmesternél.

2 szobás

udvari lakások Andrassy-tér 8. sz. alatt azonnalra kiadók. Bővebbet a házmesternél.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Vessék katonai látesővet

tokkal, kis Frommer-pisztolyt tokkal. Ajánlatokat „Kadét” jellegre a kiadóhivatalba kérek. 8995

Elköltözés miatt

fűgönyök, asztalterítők, villanylámpák, nyergek, kantárok, lámpák, butorok, képrámák eladó. Értekezni lehet d. u. 2-től 6 óráig Forray-utca, Nádasdy-palota. Bejárat a második kapun, I. e. jobbra, ajtó 1. 8989

Rövid, keveret használt

johangu zongora megvételre kerestetük. Cim a kiadóban. 8990

Eladó

stráfkocsi, 3 drb. katonai vasgép, 1 benzín motor, szíjkerék, függő csapágyak, transmisió tengely, esztergápad közelmű, emelőcsiga, használt bőrhajtó szíjak, 25. mm. 40 mm. szélesek, tűzifa hasító gép kocsira szerelve, egy négykerékű vaskocsi gép alá való, egy cserép és egy Meidinger kályha, takaréktűzhely alkatrészek, csiszolt áru, szerszámok és szerszámok, lakatosnak való, külön-külön is eladatnak Fácán-utca 6. szám. 8994

Osai Divat Album

1000 ábrával kor. 2-40 Pichler Sándor könyv- és papírkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. 781

Elköltözés miatt

eladók: salon berendezés egészben és darabonként, egy bicikli, teknők, dézsák, betöltött üvegek, és egyéb háztartási dolgok — Megtekinthetők Deák Ferenc-utca 29. II. em. ajtó 11. délután 2-től 5 óráig. 8975

Lack

1 pántos cipő párja K 8, bársony pántos K 8, chewro 1 pántos K 11, bársony fűzős regatta K 11, bársony gombos regatta K 11, lack 1915. divat, 1/2. Tango K 10. Cipő Tőzsde, Apolló mozi mellett. 8405

Ethurgenyát

waggontételeiben jutányosan elad Bartha István terménykereskedő, Brassó. 8946

Oltrom

olcsóbb mint a piacon, legfinomabb körtét, szőlőt és más gyümölcsöt ajánlok. Galler Anna, Deák Ferenc-utca Fehér Kereszt épület. 8785

Automobil

6 üléses üzemképes, ugyiszintén két hajtókocsi, és egy landaner jutányosan eladó. Roth butorüzletében. Érdeklődés 1/2 és 2 között. Asztalos Sándor-utca. 8658

Divatalbum

már 1-50 fillérért kapható Kniszer I. és Társa Minerva könyvkereskedésében, Dobó-u. 1. 207

Vessék

uraktól levetett férfi ruhát, utasó városi bundát, valamint használt butorokat a legmagasabb árban. Bleier Ignác, Szent Pál utca 12. 8085

KÖLÖNFÉLE

Irógépeket

mielőtt javítatna, kérjen ajánlatot Schmotzer és Bodnár műszeresektől Perényi-utca 6. Telefon 388. Ugyanott elsőrendű üzem kellékek is legolcsóbb áron. 8176

A drága citromot

teljesen pótolja a Földes-féle Citrom szörp ebből 1-2 evőkanálnyi egy pohár vízre adja a legpompásabb limonádét. 1 kiló ára 2.20 fillér. Legfinomabb hegyi málnaszörp kilója 2.40. Földes K. gyógyszerár Deák Ferenc-utca, Hehs Vilmos gyógyszerára Batthyányi-utca. 12

Apróhirdetések

az „Aradi Közlöny” részére felvétetnek a Messenger-boy irodában Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.

28579—1915.

Hirdetmény.

Közhírre teszem, hogy a 112809—1915. V. a. sz. Belügyministeri körrendelet a viharágyuk használatát, és mozsárlövéseket betiltotta.

A mozsárlövések tilalma alól kivételeket az elsőfokú zendőrhatalóság csak különösen figyelemre méltó esetekben engedélyezhet.

Arad, 1915. október 5.

Bittner

főkapitány h.

Az aradi kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság.

3944/1915. tk. szám.

Árverési hirdetmény-kivonat.

Az Arad-Csanádi gazdasági takarékpénztár r. t. aradi cég végrehajtónak Boksa Mariuca felsősimándi lakos végrehajtást szenved ellen indított végrehajtási ügyben a telekkönyvi hatóság a végrehajtási árverést 1288 korona 65 fillér tökékövetelés és járuléka, továbbá csatlakozottak kimondott Dr. Stoinescu Sándor aradi lakos végrehajtónak 200 korona tökékövetelés és járuléka behajtása végett az aradi kir. járásbírósg területén levő, Mácsa községben fekvő, s a mácsal 1152. számú telekjegyzőkönyvben A. I. 1-8 sor, 1084/a., 1278/a., 1084/b., 1278/b., 1084/d., 1278/d., 1084/c., és 1278/d. helyrajzi szám alatt felvett ingatlanokból Boksa Mariuca nevén álló illetőségekre azaz a fenti ingatlanok fele részére a C.

2. sorsszám alatt ötv. Varsandán Lliené szül. Czukugyán Zéna javára bekebelezett életfogytiglani haszonélvezeti jog fenntartásával 756 korona kiküldetési árban elrendelte.

Az árverést 1915. évi december hó 20. napján délelőtt 10 órakor Mácsa községkúriáján fogják megtartani.

Az árverés alá kerülő ingatlan, a kiküldetési ár kétharmadával alacsonyabb áron nem adható el.

Az árverési szándékozók kötelesek bántépénzzel a kiküldetési ár 100%-át készpénzben, vagy az 1881 évi LX t. c. 42 §-ában meghatározott árfolyammal számított óvadékképes értékpapírosban a kiküldöttnek letenni, hogy a bántépének előleges bírói letétbe helyezéséről kitájtott letéti elismervényt a kiküldöttnek átadni, és az árverési feltételeket aláírni.

Az aki az ingatlanért a kiküldetési áránál magasabb ígértet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a kiküldetési ár százaléka szerint megállapított bántépénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékaig kiegészíteni.

Arad, 1915. szeptember 18.

Éles Simon s. k.

kir. járásbíró.

Ajánlunk

elsőrendű

Petrozsényi kőszent,

kitűnő minőségű

Farkasvölgyi kőszent,

akna, dió, kocka és darabos osztályozásban

Boros Beni-tér 2. sz. telepünkön házhoz szállítva, és valamint egész waggonrakományban bármely csut állomásra.

Legolcsóbb árajánlattal készséggel szolgálunk. 8883

Kneffel Károly és Fia

kőszén és kokszy nagykereskedése Arad. Városi és megyei telefon 139. sz.

Aranyat és

Ezüstöt

legmagasabb áron vessz, vagy becserél; ugyiszintén régiségeket vessz és elad

Losonczy Lajos

órás és ékszerész üzlete ARAD, Szabadság-tér. Telefon 964.

Bevásárlás alkalmával említse meg, hogy a hirdetést lapunkban olvasta.

Nyomatott az Aradi Nyomda R. T. rotációs gépen. Kiadótlajdonos: Aradi Nyomda R. T.